

NVE

Bakgrunn for vedtak

Søknad om vassdragstiltak i forbindelse med etablering av North Sea Energy Park i Hetlandskogen

Bjerkreim kommune i Rogaland fylke

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver	North Sea energy park AS
Referanse	202309759-24
Dato	16.12.2025
Ansvarlig	Silje Aakre Solheim
Saksbehandler	Ingvild Marie Dybwad

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Innhold

SØKNAD	3
HØRING OG DISTRIKTSBEHANDLING	16
NVES VURDERING	27
NVES KONKLUSJON	37

Sammendrag

NVE avslår søknad om vassdragstiltak i forbindelse med etablering av industripark

North Sea Energy Park AS (NSEP AS) ønsker å etablere kraftintensiv industri ved Hetlandskogen i Bjerkreim kommune i Rogaland. Det er vedtatt en reguleringsplan til formålet North Sea Energy Park (NSEP). Denne dekker et areal på 2,7 km² der det er planlagt å etablere store, sammenhengende, flate arealer.

For å oppnå dette har Vial As på vegne av NSEP AS søkt om konsesjon etter vannressursloven § 8 til flere vassdragstiltak- og anlegg. Søknaden gjelder blant annet å fylle igjen Vindskartjørna og to mindre tjern i forbindelse med arrondering av tiltaksområdet. Dagens vassdrag og våtmark innenfor tiltaksområdet skal erstattes med et regulert system for håndtering av overvann som kobles på gjenværende bekkeløp i Villsbekken ut av tiltaksområdet. Hetlandskogen ligger innenfor nedbørfeltet til Bjerkreimsvassdraget som ble vernet gjennom Supplering til verneplan vedtatt i 2005. I vannressursloven kapittel 5 er det gitt særregler for vernede vassdrag. Bjerkreimsvassdraget er også et nasjonalt laksevassdrag. Nasjonale laksevassdrag er gitt særlig beskyttelse mot inngrep, jf. vannressursloven § 35a.

Hva mener høringspartene om tiltaket?

Bjerkreim kommune uttaler at NVE skulle reist innsigelse til reguleringsplanen istedenfor å konsesjonsbehandle tiltaket etter at reguleringsplanen er vedtatt. Rogaland fylkeskommune uttaler at planen for NSEP er i tråd med regional plan for industri, men også at gjeldene figurer, massehåndteringsplan, rekkefølgekrav til utbygging, grunnlag for overvannshåndtering og avbøtende tiltak for å ivareta vassdragsmiljø må tydeliggjøres. Statsforvalteren i Rogaland uttaler at planområdet har store verdier nedstrøms i vassdraget, herunder for trua arter som elvemusling og ål. De minner om at de rikspolitiske retningslinjene for verna vassdrag sier at hovedtrekkene i landskapet må opprettholdes. De uttaler også at eksisterende myr- og våtmarkssystem bør bevares og benyttes som en del av overvannshåndteringen og at vannføringen ved utløpet av tiltaksområdet bør tilsvare dagens avrenningssituasjon. Norges miljøvernforbund uttaler at NVE bør avslå konsesjonssøknaden av hensyn til vassdragsmiljøet i og utenfor planområdet, der det er nasjonalt laksevassdrag og trua arter som elvemusling. Grunneiere og naboer er bekymret for konsekvensene tiltaket vil ha for nedstrøms vassdrag med laks, ørret og elvemusling, samt for konsekvensene utbyggingen vil ha for jordbruksdrift og ved flom. Flere av høringspartene påpeker også at vanntilførsel, både til kjøling av industri og drikkevann, til området ikke er avklart etter vannressursloven.

Hvorfor avslår NVE søknaden?

NVE har vurdert og behandlet søknaden om konsesjon til vassdragstiltak etter bestemmelsene i vannressursloven jf. § 8 og § 35. NVE mener at verneverdiene for Bjerkreimsvassdraget taler imot at det gis konsesjon etter vannressursloven jf. vannressursloven § 8 og § 35 nr. 5 til de omsøkte vassdragstiltakene og -anleggene.

Tiltaksområdet til North Sea Energy Park ligger i nedbørfeltet til Bjerkreimsvassdraget som er varig vernet gjennom Supplering av verneplan for vassdrag, vedtatt i 2005. NVE vurderer at etablering av NSEP innebærer at det etableres et anlegg i vassdraget og at anlegget vil komme i konflikt med verneverdiene i Bjerkreimsvassdraget.

Igjenfylling av vann og landskapsendringer som nødvendiggjør etablering av overvannsanlegg i tiltaksområdet vil føre til irreversibel ødeleggelse av de aktuelle delene av vassdraget, og av deler av anortosittlandskapet som representerer verneverdier tilknyttet geologisk mangfold, friluftsliv og landskapsbilde for Bjerkreimsvassdraget. Anlegget vil i tillegg forringe en kystlyngheilokalitet og Hetlandskogens funksjon for rovfugler, som er verneverdier knyttet til biologisk mangfold. Anlegget vil også endre den naturlige vannføringsdynamikken i og utenfor området, og kan forringe leve- og oppvekstområder for laks i et nasjonalt laksevassdrag.

I tillegg til virkningene for hver enkelt verneverdi, vurderer NVE at å fylle igjen hele vann og tjern vanskelig kan tilpasses på en slik måte at det ikke taler imot hensynet til vern av vassdraget som helhet og de generelle verneverdiene for vassdraget.

Hensynet til verneverdiene er avgjørende for vedtaket vårt. Konsesjon etter vannressursloven kan ikke gis til nye vassdragsanlegg i vernede vassdrag dersom hensynet til verneverdiene i det aktuelle vassdraget taler imot jf. vannressursloven § 35 nr. 5. På grunn av dette er det ikke gjort en vurdering av fordeler mot ulemper i denne saken.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Vial As på vegne av North Sea Energy park AS, datert 11.04.2025:

Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- *å fylle igjen vann i forbindelse med tilrettelegging for etablering av kraftintensiv industripark; North Sea Energy Park (NSEP). Dette gjelder for Vindskartjørna med tilhørende bekkeløp, og to mindre navnløse vann nordvest for Fiskelaustjørna.*

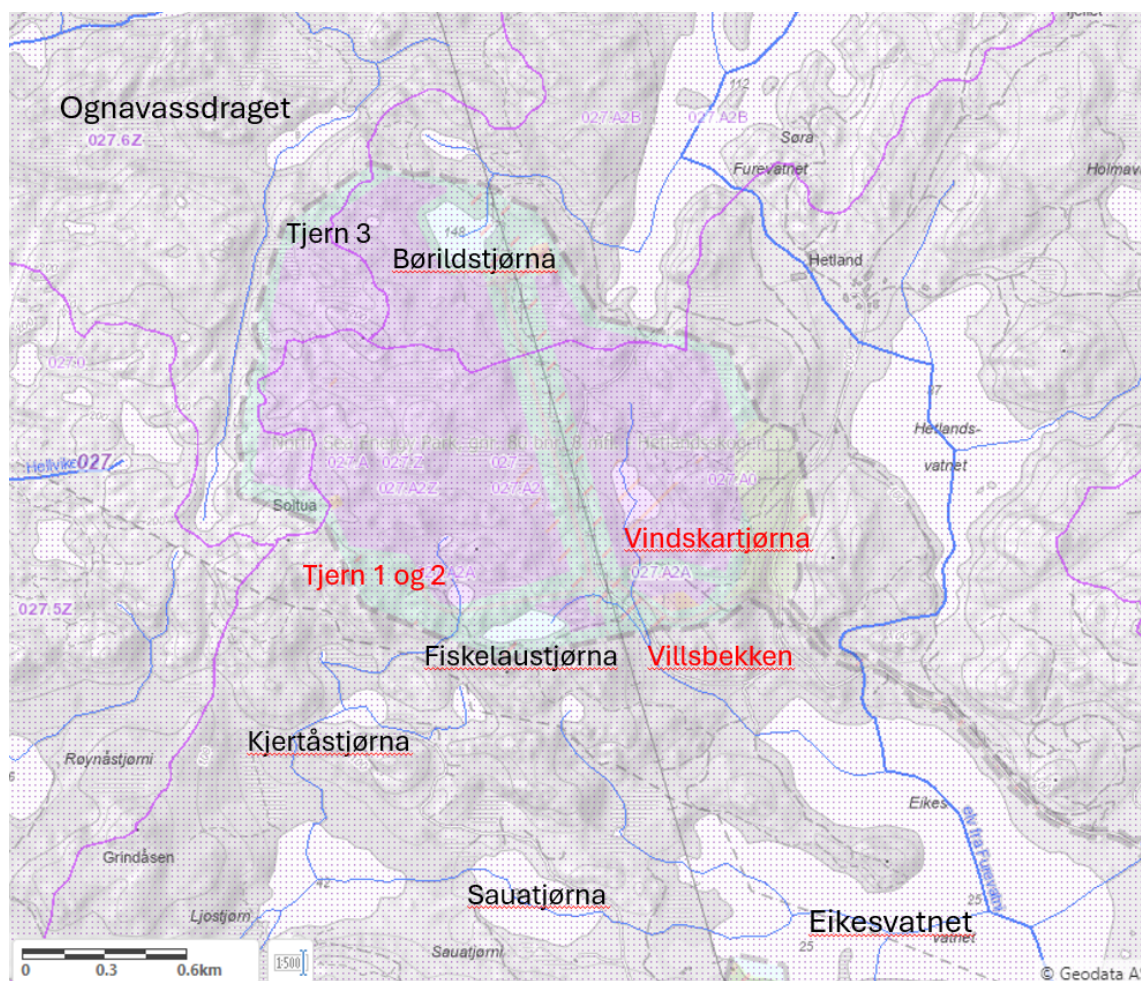
Hoveddata for vassdragstiltak ved etablering av North Sea Energy park

Hetlandsskogen i Bjerkreim kommune er regulert til industriformål for North Sea Energy Park gjennom reguleringsplan med plan-ID 2020002 vedtatt 15.06.2021, sist revidert 30.01.2024.

Tiltaksområdet er 2,7 km² og ligger sør i nedbørfeltet til Bjerkreimsvassdraget, og delvis i Ognavassdraget. Området berører tre ulike mindre delnedbørfelt med 4 bekker ut av området, se figur 1.

- Til Eikesvatnet, med avrenning i to bekkesystem;
 - via Villsbekken fra Fiskelaustjørna (0,1 km²) og Vindskartjørna (1,63 km²)
 - via Kjertåstjørna fra tjern 1 og 2 (0,2 km²) nord for Fiskelaustjørna.
- Til Børildstjørna (0,3 km²)
- Til Ognavassdraget (0,2 km²)

For at reguleringsplanen skal kunne realiseres må området opparbeides til store, flate arealer og det må etableres infrastruktur som veier, vanntilførsel og trafo i tiltaksområdet. Dette innebærer terrengplanering, inklusive graving, bergsprengning, utfylling av masser i forsenkning, nedbygging av myr og igjenfylling av vann og bekker innenfor tiltaksområdet. Det er planlagt igjenfylling av to mindre tjern, samt Vindskartjørna med øvre del av Villsbekken (figur 2). For å håndtere avrenning og overvann på det ferdige industriområdet er det behov for et overvannsanlegg som er planlagt koblet på gjenværende bekker ut av planområdet. Det er søkt om slipp av minstevannføring fra overvannssystemet til Villsbekken for å erstatte dagens vannføring til Eikesvatnet.

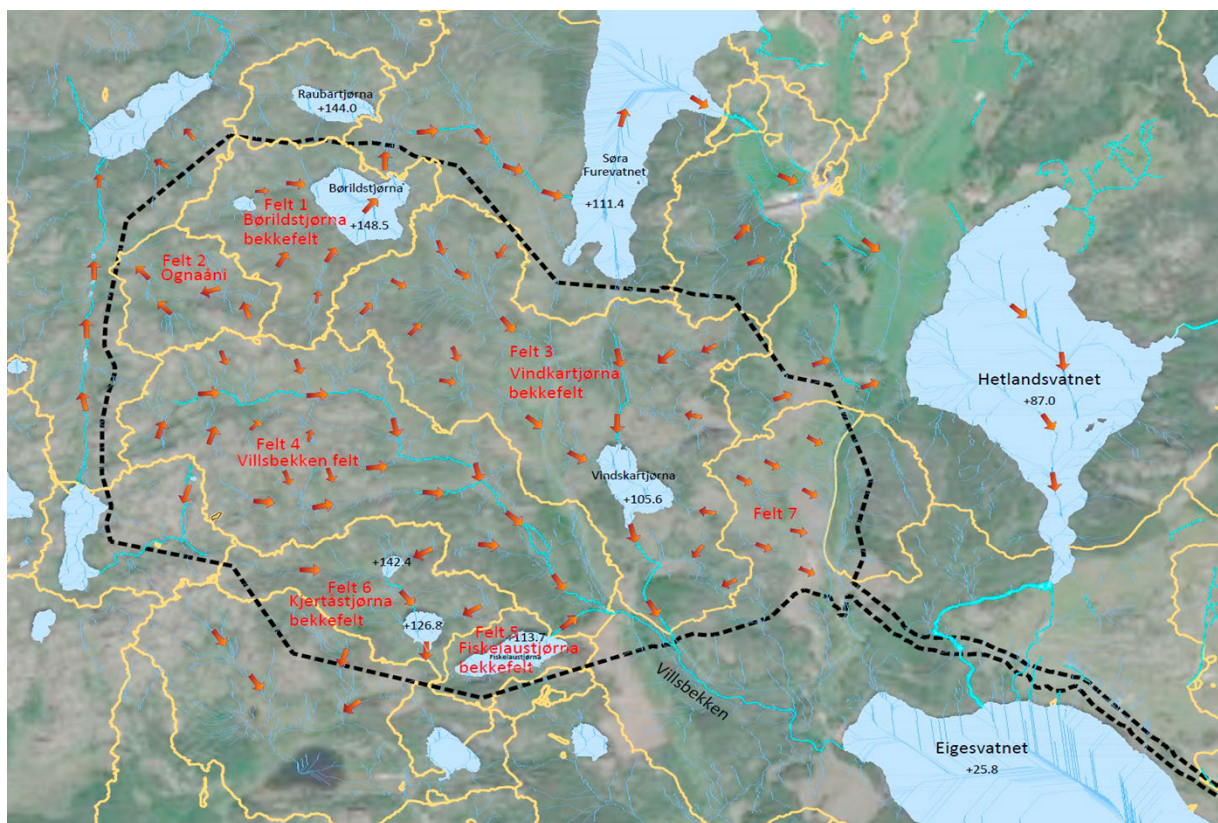
Figur 1: Ytre grense for planområdet er markert med stiplet grå linje, elvenettverk er markert med blå linjer og nedbørfeltgrenser er markert med lilla linjer. Rød skrift viser hvilke vann og bekker det er søkt om å fylle igjen eller legge i rør innenfor planområdet. Reguleringsplanområdet omfatter vannene Børildstjøna og et mindre tjern i nord, Vindskartjøna i øst og Fiskelaustjøna i sør som leder til Villsbekken mot Eikesvatnet, samt to mindre navnløse tjern nordvest for Fiskelaustjøna med avrenning til Eikesvatnet via Kjørtåstjøna, Ljostjørn og Sauatjøna.

Om søker

Søker og tiltakshaver er North Sea Energy Park AS, som eies av Hetlandsskogen AS, Dalane energi AS og Bjerkreim kommune. Søknad om konsesjon er utarbeidet og sendt av rådgiver Vial AS på vegne av North Sea Energy Park AS.

Beskrivelse av området

Hetlandsskogen er i dag dekket av småkupert landskap med skog, bare knauser, kystlynghei, flere tjern, elver, bekker og myrer. Mellom fjellknausene ligger det myr- og heiområder som strekker seg fra vest mot øst med tydelige siktlinjer i hver retning. Landskapet mot sør og øst, blir gradvis mer preget av landbruksdrift og dyrket mark. Deler av planområdet rundt Vindskartjøna er i dag preget av menneskelig påvirkning, med nylig hugget planteskog, traktorveger, kraftledninger, skogsvei og flere merkede turstier. I nord og øst fremstår planområdet mer intakt og lite berørt og består blant annet av kystlynghei. Området er i dag uten bebyggelse eller registrerte bygninger. Nærmeste bosetning er ved Tengesdal og på Hetland. Vannene som berøres direkte av planen er en del av vannforekomsten Eikesvatnet bekkefelt med vannforekomst-ID 027-312R (figur 4).

Figur 2: Grensene for reguleringsplanen er markert i sort stiplet linje og omfatter Hetlandsveien langs Eikesvatnet og Hetlandskogen. Gule markeringer og røde piler viser nedbørfeltgrensene og retning på avrenning slik området ser ut i dag.

Teknisk plan

Det er i hovedsak søkt om konsesjon til igjenfylling av Vindskartjørna med øvre del av Villsbekken og igjenfylling av to tjern. Terrenginngrep i øvrige deler av planområdet til NSEP og etablering av overvannshåndtering som kobles på Villsbekken gjør av avrenningsmønsteret og nedbørfeltene ved Hetlandskogen vil endres.

Vann, bekk og myr som berøres av utbyggingen erstattes av fem magasin A-E (se figur 3 og 8) for overvannshåndtering. De er planlagt med magasinivolum på til sammen 42 950 m³ og fordrøyningsvolum på til sammen 26 800 m³. I tillegg er det beregnet at det er tilgjengelig 15 500 m² til fordrøyning i terreng, hvis vi legger til grunn tegning x117-2 datert 11.04.2025 som er vedlagt konsesjonssøknaden. Se også tabell 1 for oversikt over magasinivolum og tall for overvannshåndteringen.

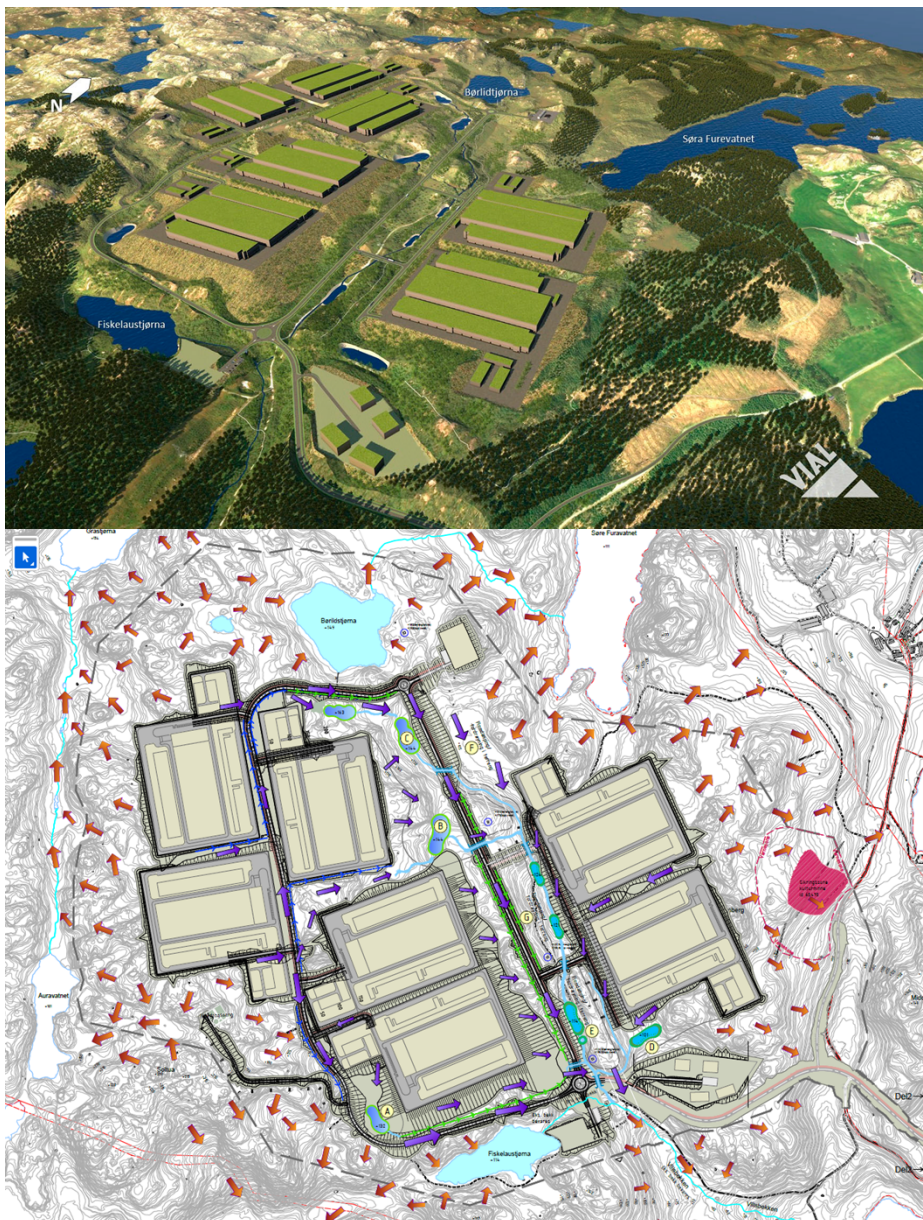
Vindskartjørna og tjern 1 og 2 har til sammen vannvolum på ca. 220 000 m³. Det er ikke beregnet dybde på myr og fordrøyningsvolum i dagens terreng.

I reguleringsplanen er bebygd areal angitt til 795,4 daa, samferdsel dekker 66,9 daa, resterende areal er fordelt på eksisterende naturområder og nye opparbeidede områder inkludert overvannsanlegget. Se figur 3 for illustrasjon av utbygget område. Totalt areal for reguleringsplanen 2,7 km².

Dagens terreng er småkupert med bergknauser, myr, vann og tjern og ligger mellom 228 og 127 moh. i vest og 106-140 moh. i øst av tiltaksområdet. Ferdig planert høyde blir 180, 170 og 160 moh. i vest, 125 moh. i øst (se figur 3).

I forbindelse med reguleringsplanarbeidet ble arbeid med sprengning og planering anslått til ca. 2 år for å etablere byggeklare tomter. Total anleggsperioden ble anslått å strekke seg over en 25-30 års periode med trinnvis utbygging. Om gradvis planering er mulig avhenger av om det etableres industri som er sensitiv for vibrasjoner fra sprengning (f.eks. datasenter).

Figur 3: viser planlagt utbygging og overvannshåndtering med grønne tak og fordrøyningsbasseng (fra vedlegg 14 Overvannshåndteringsplan, søknad). Børildstjørna i nord, Fiskelaustjørna i sør.

Berørte vassdrag

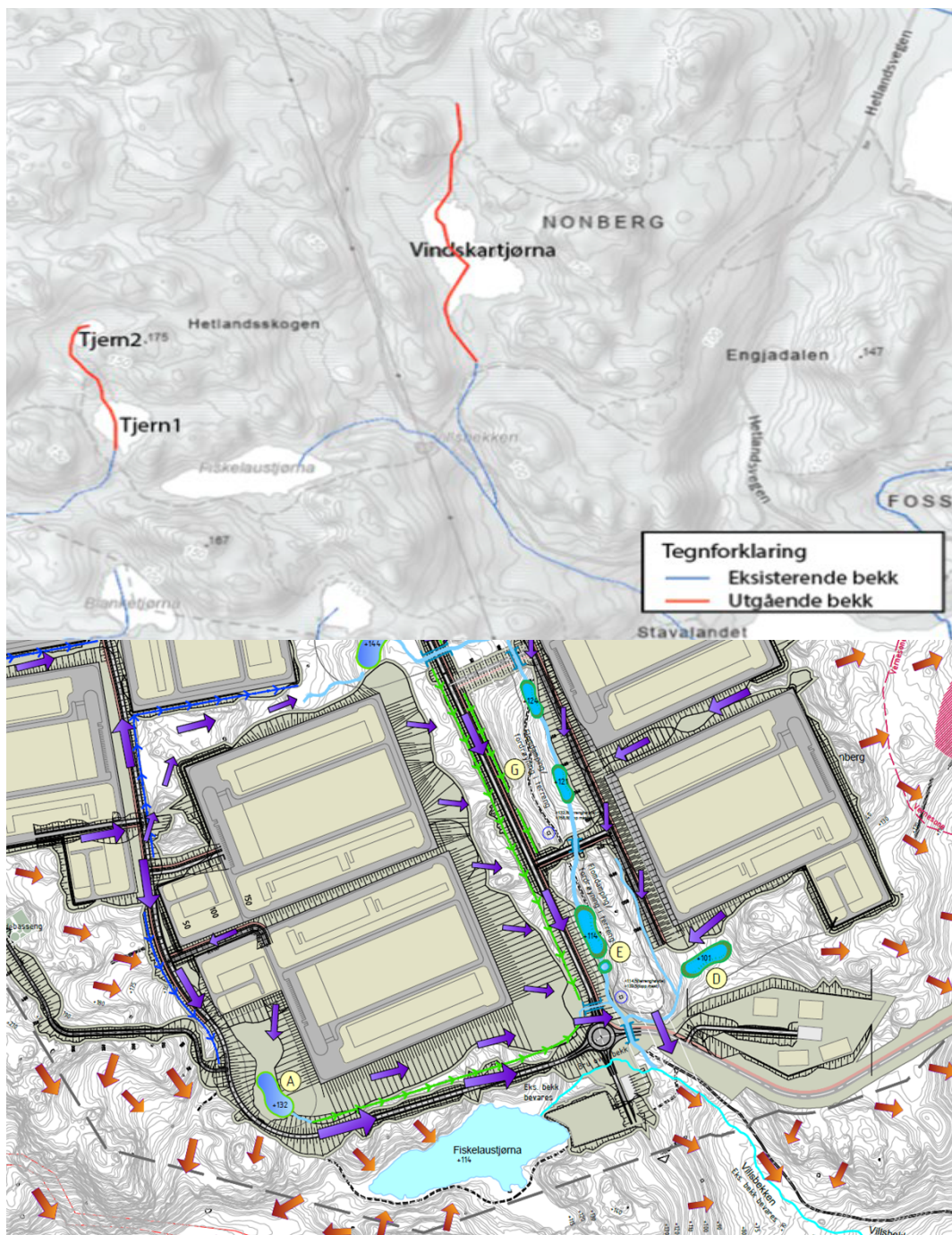
Vindskartjørna og tjern 1 og 2

Det er planlagt at Vindskartjørna med øvre del av Villsbekken, samt to mindre navnløse vann nord-vest for Fiskelaustjørna fylles igjen (rød markering øverste bilde i figur 4). Vindskartjørna har en overflate på 0,026 km² og estimert vannvolum 172 238 m³. De to mindre tjernene har til sammen en overflate på 0,01 km² og estimert vannvolum på 55 778,2 m³. Det er ikke målt dybder for

Vindskartjørna og de to tjernene. Dagens middelvannføring fra Vindskartjørna er beregnet til 77,4 l/s, alminnelig lavvannføring er beregnet til 1,44 l/s.

Vann fra nedbørfeltet til tjern 1 og 2, som i dag går til Kjertåsjørna, Ljostjønn og Sauarbekken før Eikesvatnet (se Kjertåstjørna bekkefelt i figur 2), vil på det ferdige anlegget istedenfor ledes i overvannsystemet og til Villsbekken. Nedbørfeltet til Ljostjønn er ca. 2,5 km², nedbørfeltet til tjern 1 og 2 utgjør ca. 0,2 km² av dette. Dagens middelvannføring til Kjertåstjørna er beregnet til 10 l/s, alminnelig lavvannføring er beregnet til 0,1 l/s

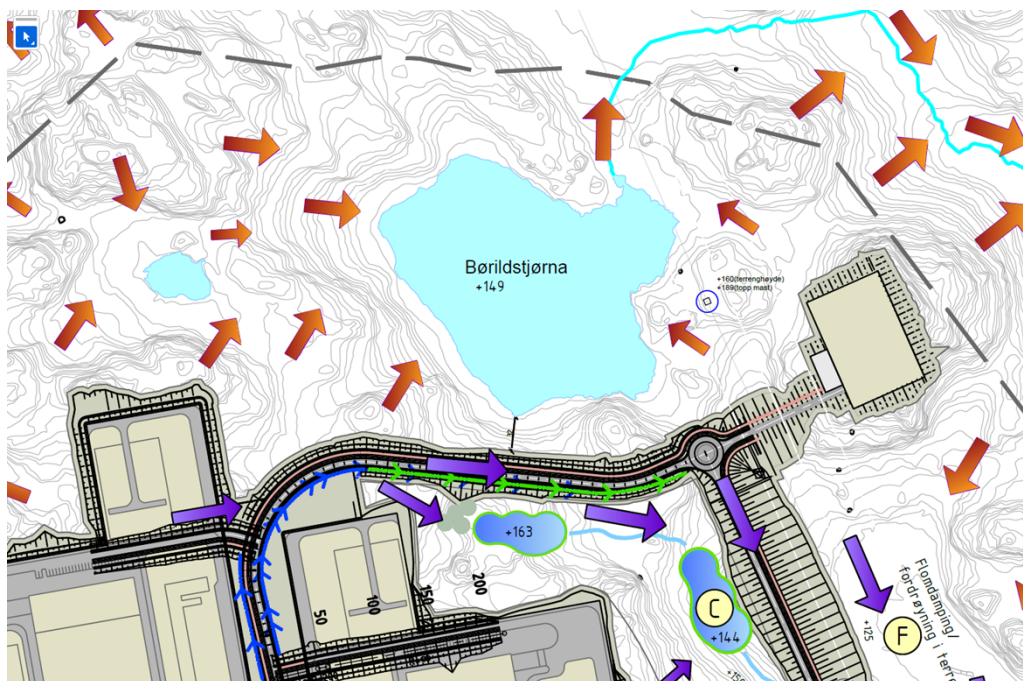
Figur 4: Bildet øverst viser rød markering for bekkeløp som er planlagt igjenfylt. Bildet nederst viser at Villsbekken fra Vindskartjørna vil bygges ned eller miste vannføring helt til der den i dag møter utløpet fra Fiskelaustjørna. På myrområdet sør for Vindskartjørna er det planlagt parkering, kontor og brannberedskap.

Børildstjørna

Børildstjørna skal beholdes urørt med et 30 m naturlig vegetasjonsbelte rundt vannet (figur 5), dette er fastsatt gjennom siste vedtatte endring i reguleringsplanen 30.01.2024. Det lille tjernet vest for Børildstjørna er i konsesjonssøknaden også markert som «eksisterende terreng» som beholdes. Deler av nedbørfeltet til Børildstjørna planlegges utbygd, og all avrenning fra det utbygde området skal ledes via overvannssystemet til Villsbekken. Børildstjørna vil derfor få et noe mindre nedbørfelt enn i dag (se figur 2 og 5) etter utbygging.

Dagens middelvannføring fra Børildstjørna er beregnet til 14 l/s, alminnelig lavvannføring er beregnet til 0,5 l/s.

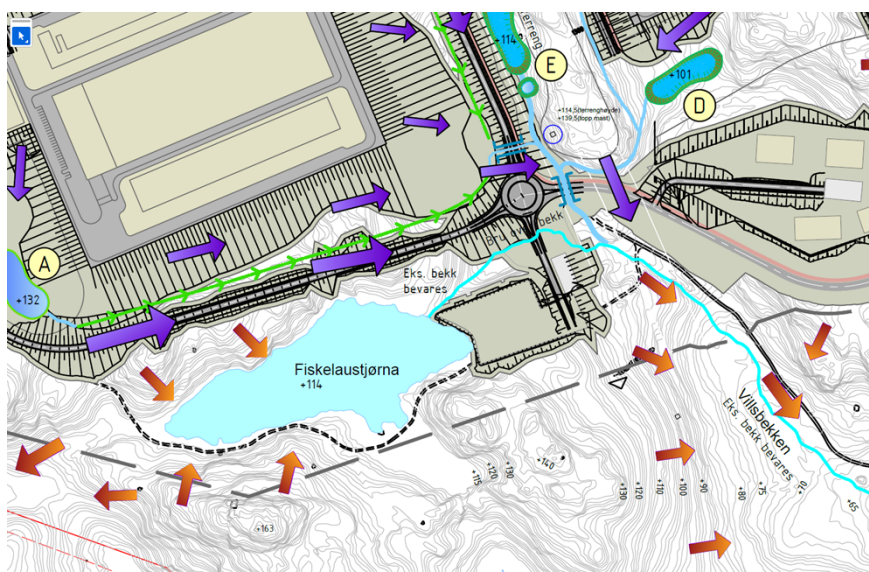

Figur 5. Børildstjørna og tjernet vest for Børildstjørna beholdes, med naturlig vegetasjon i kantsoner. Reguleringsplanen sikrer 30 meter kantsoner rundt Børildstjørna. Avrenning fra utbygde områder skal ledes via overvannssystemet til Villsbekken.

Fiskelaustjørna

I den oppdaterte konsesjonssøknaden beskrives det at Fiskelaustjørna med bekkeløp og deler av sitt eksisterende vegetasjonsbelte skal beholdes (figur 6). Parkeringsplass og massedeponi øst for Fiskelaustjørna gjør at kantsonen i østenden av Fiskelaustjørna bygges ned og tegningene viser at deler av bekken vil gå gjennom eller helt inntil fylling til veganlegg (x117-2). Det er ikke beskrevet nærmere hvordan arbeidene ved bekk og massedeponi skal gjennomføres. Bekken legges sannsynligvis gjennom fylling eller sikring.

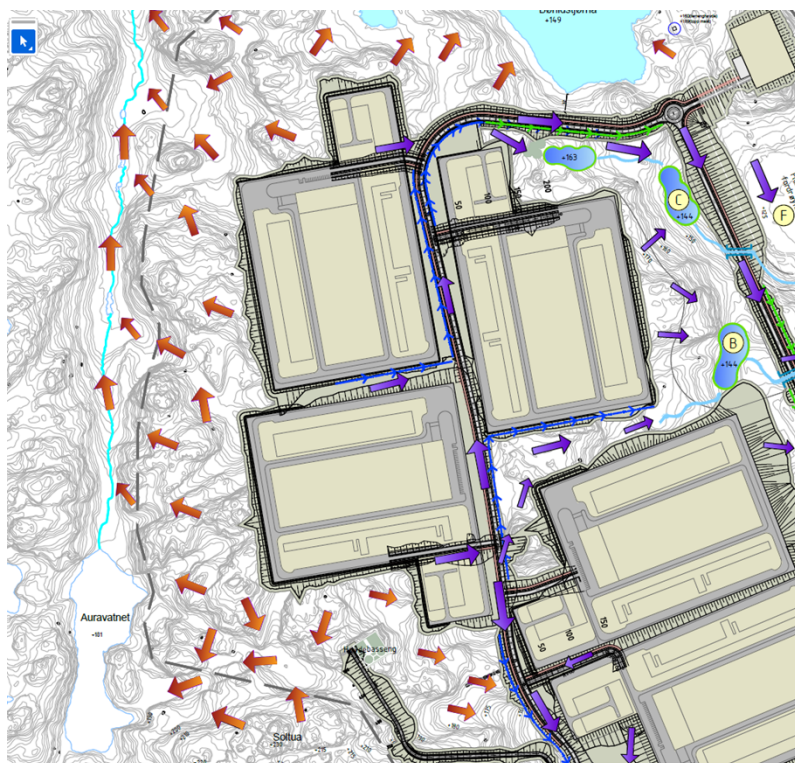
Fiskelaustjørna har fra før et lite nedbørfelt som vil bli noe mindre etter utbygging. Dagens middelvannføring fra Fiskelaustjørna er beregnet til 5,1 l/s og alminnelig lavvannføring er beregnet til 0,2 l/s. Overvann fra bebygde arealer skal etter utbygging ledes via overvannsbasseng direkte til Villsbekken, og ikke via Fiskelaustjørna.

Figur 6: utklipp hentet fra tegning x117-2 viser at Fiskelaustjøna beholdes med kantvegetasjon, med unntak av i østenden der massedeponi er planlagt helt inntil vannkanten. Bekkeløpet fra Fiskelaustjøna må sannsynligvis legges gjennom fylling eller sikring. Vegkryssingen er illustrert med bro.

Ognaåni

Konsesjonssøknaden beskriver at arealet i nord-vest beholdes uendret slik at avrenningsforhold i Ognaåni bekkefeltet ikke påvirkes av utbyggingen direkte. Nedbørfeltet tilhørende Ognaåni innenfor reguleringsplanen er beregnet å være 0,2 km² med middelavrenning på 52 l/s/km². Søknaden beskriver at *Anleggsfasen kan i en viss grad indirekte påvirke vannkvalitet i bekken. Bruk av avbøtende tiltak for masse- og vannhåndtering i anleggsfasen vil betydelig redusere faren for forurensning av avrenning til vassdraget. Det forutsettes at en eventuell risiko blir kortvarig og mulig virkning vil være reversibel.*

Figur 7. Arealet i vest med avrenning mot Ognaåni nedbørfelt innenfor reguleringsplanen beholdes i stor grad urørt.

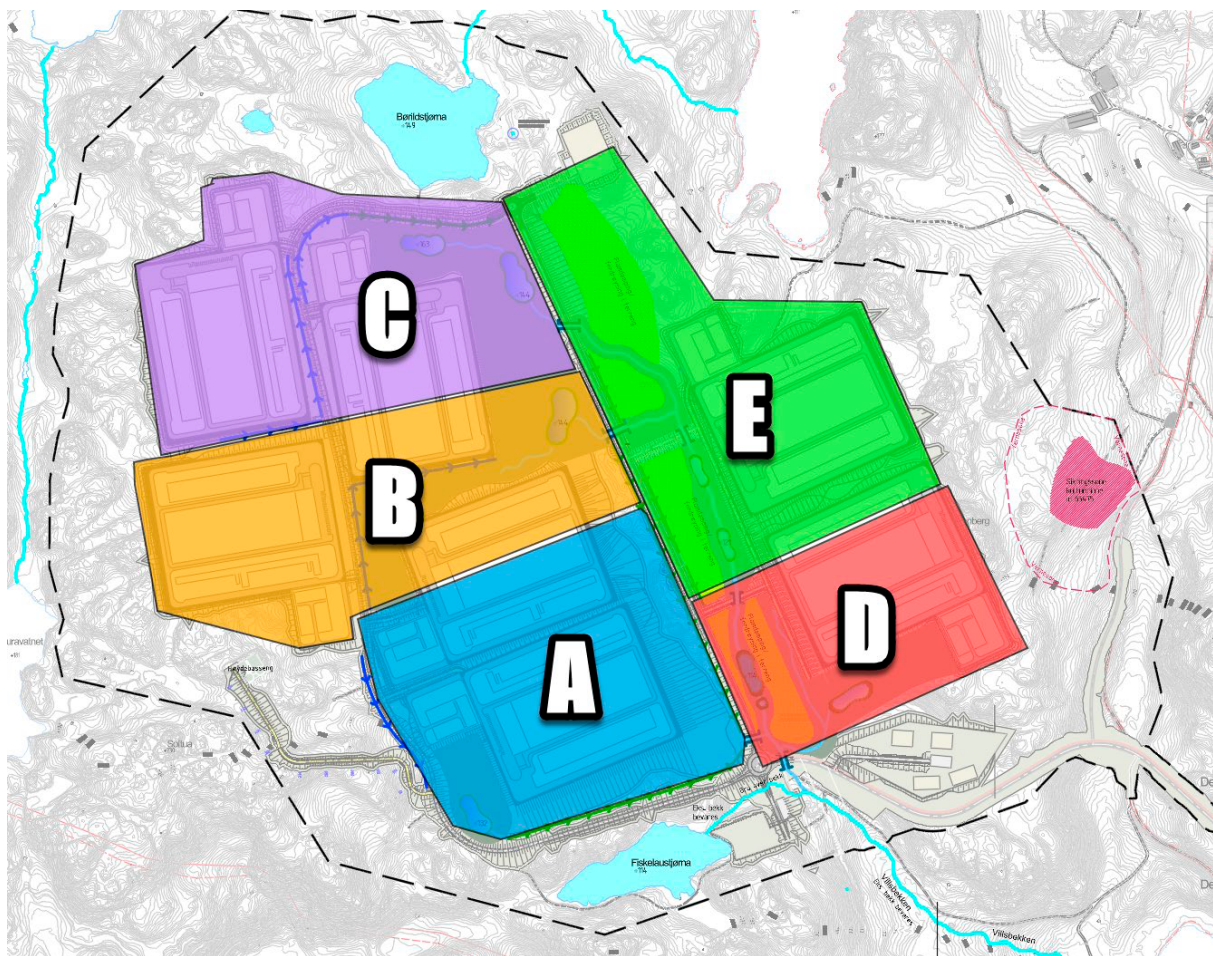
Overvannsannlegg og reguleringer

Konsesjonssøknaden beskriver at overvannsløsningen for industriområdet skal gjenspeile naturlig avrenning til vassdraget rundt, og at denne løsningen skal erstatte dagens situasjon.

Tiltaksområdet er inndelt i 5 felt, A-E, som skal representere dagens nedbørfelt. Det planlegges at vannmengden som videreføres til resipient nedstrøms, skal tilsvare dagens vannføring i det aktuelle utløpsstedet. Det skal sikres med slipp av minstevannføring fra reguleringsmagasin i overvannsanlegget, se tabell 1. Det er ikke beskrevet andre vannføringsverdier for overvannsanlegget enn verdier for slipp av minstevannføring sommer og vinter til Villsbekken.

Tabell 1: Fordrøyning og minstevannføring.

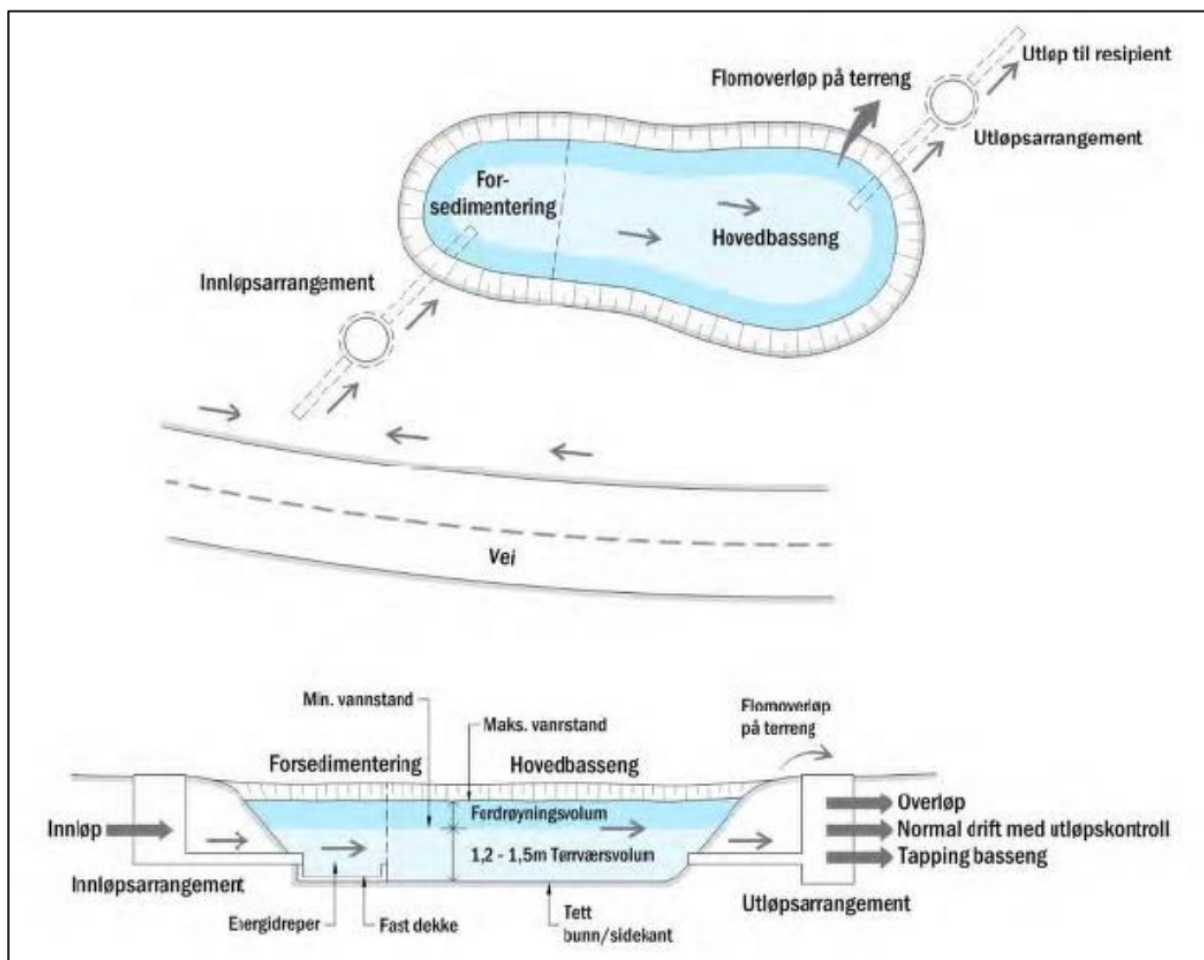
Parameter	Enhet	Felt A	Felt B	Felt C	Felt D	Felt E	Totalt
Nedslagsfelt areal	km ²	0,2	0,2	0,4	0,2	0,5	1,6
Inntak vannføring 50 år	m ³ /s	0,244	0,296	0,622	0,347	0,558	2,07
Inntak vannføring 200 år	m ³ /s	0,648	0,744	1,584	0,898	1,47	5,34
Dim. videreført vannmengde	m ³	1200	1000	2700	1600	2500	9000
Volum magasin (200 år)	m ³	3100	3500	8200	4100	7900	26800
Dim. fordrøyningsvolum vf	m ³	1900	2400	6100	2500	5800	18700
Våtvolum vannspeil h=1,0m	m ³	1850	2100	5100	2450	4750	16250
Dim. kapasitet Vm	m ³	4900	5600	13300	6550	12650	43000
Areal magasin	m ²	2300	3900	6000	3000	5100	20300
Basseng HRV	moh.	132	144	148	101	114	-
Reguleringshøyde	m	2,0	1,5	2,4	1,0	2,5	-
Minstevannføring til Villsbekken, sommer	l/s	2	3	8	2	13	28
Minstevannføring til Villsbekken, vinter	l/s	5	7	2	5	31	71

Figur 8: Viser planlagt inndeling av det ferdig utbygde området i ulike delfelt for avrenning og overvannshåndtering.

Magasinene er dimensjonert med volum for å håndtere 200 års nedbør, som tilsvarer 71 mm regn i løpet av seks timer eller tilsvarende en kortvarig intensnedbør (200 års regn på 10 minutter). Tapping i dammene i vassdraget i forkant eller underveis i flomhendelsen, kan redusere vannføringen med over 50% for 200-årsflom. For 1000-årsflom kan aktiv flomdemping dempe vannføringen med 37%.

Søknaden beskriver at bassengene skal utstyres med tappeluker og vannstandsmåler. Det er planlagt vertikale luker, uten toppetning, hvor en enten har dykket eller fritt utløp nedstrøms, og som i utførelse og arrangement tilfredsstiller kravene iht. ISO-13550. Slike luker benyttes eksempelvis mye både til kontroll og regulering av vannføringen i mindre kanaler for irrigasjon, vannforsyning eller avløpsanlegg. For slike luker er både hydraulisk utførelse og beregningsmetodikk for kapasitet med tilhørende toleranser standardisert.

Figur 9: Prinsipp for rensbasseng

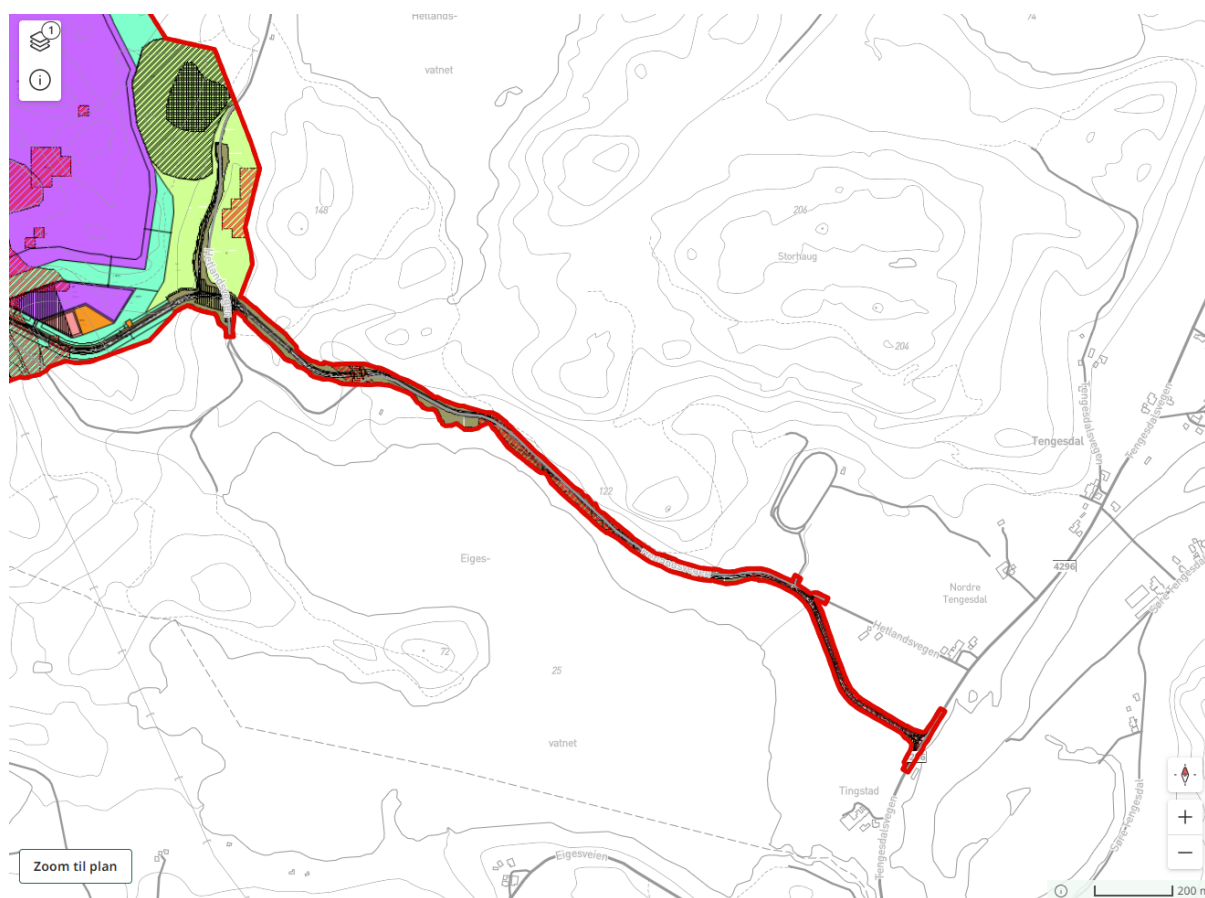
Overføringer

Søknaden beskriver at avrenning fra tiltaksområdet til Ognavassdraget ikke skal påvirkes. Området innenfor tiltaksområdet med avrenning til Ognavassdraget er lite, og er i liten grad planlagt nedbygd.

Slik løsningen for overvann er planlagt leder overvannsløsningen alt vann fra bebygd område via Villsbekken til Eikesvatnet. Det gjelder også den delen av nedbørfeltet som i dag har avrenning fra Tjern 1 og 2 via Ljostjørn til Eikesvatnet. Nedbørfeltet til de to tjernene utgjør ca. 10 % av nedbørfeltet til Ljostjørn. Deler av nedbørfeltet til Børildstjørna vil også bygges ned og avrenning herfra ledes via overvannssystemet til Villsbekken. Total avrenning og vannføring til Eikesvatnet påvirkes ikke.

Veier

Utvidelse av Hetlandsvegen fra krysset i Tengesdalsvegen frem til tiltaksområdet inngår i den vedtatte reguleringsplanen for Hetlandskogen og NSEP.

Figur 10: Utklippet viser at oppgradering av Hetlandsvegen inngår i reguleringsplanen for NSEP. Reguleringsgrensen er markert i rødt. Vegen planlegges utvidet, hevet og avkjøring fra Tengesdalsvegen flyttes noe lenger sør i forhold til dagens trasé.

Der Hetlandsvegen krysser Fossåna er det regulert inn midlertidig arealformål bygg og anlegg, og permanent arealformål LNFR for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag. Hetlandsvegen og Tengesdal ligger innenfor aktsomhetsområde for flom, med påvirkning fra Hetlandsvatnet til Eikesvatnet og Bjerkreimselva. Hetlandsvegen skal heves for å sikres mot flom.

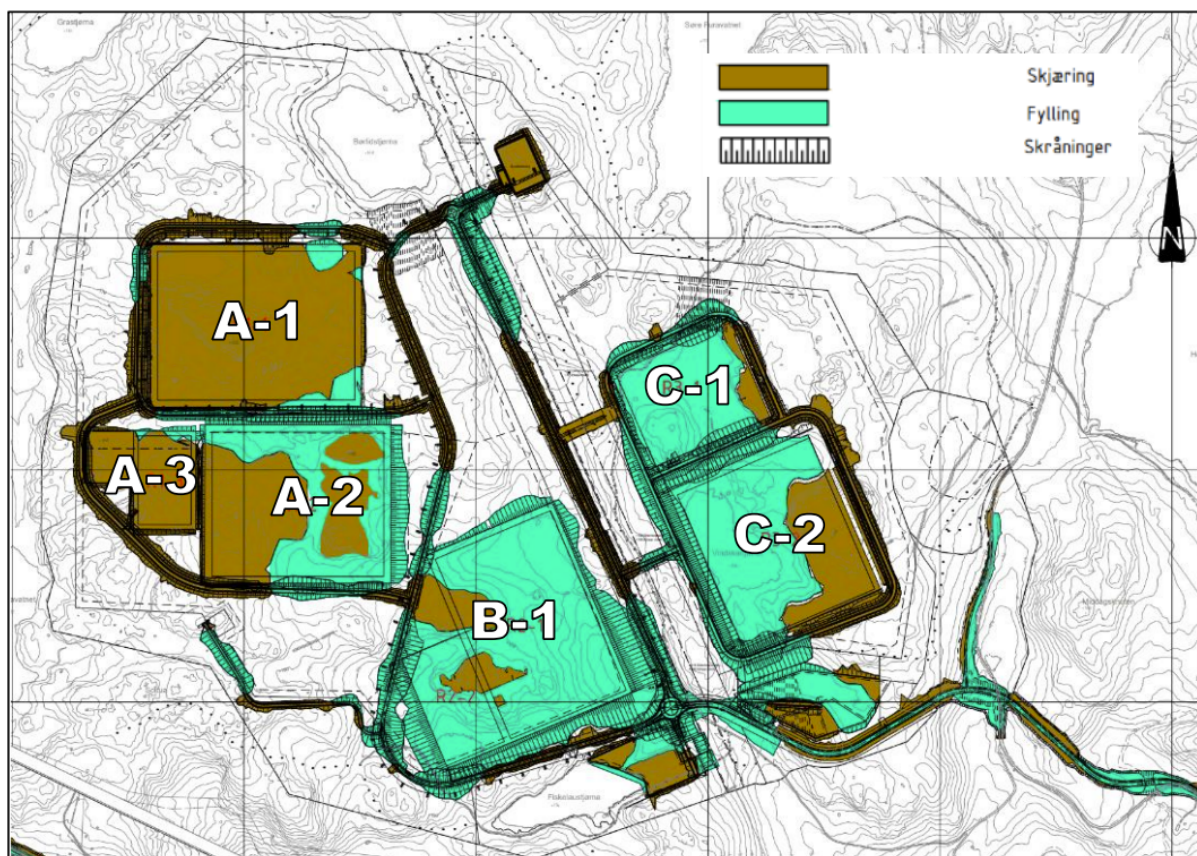
I tillegg til oppgradering av Hetlandsvegen er det foreslått en annen reguleringsplan (Plan ID 2021003) for oppgradering av Tengesdalsvegen som vil være nødvendig i forbindelse med utbyggingen av Hetlandskogen.

Massetak og deponi

Det er planlagt massetak og deponi innenfor planområdet. Gjenfylling av vann og andre forsenkninger er med på å begrense behovet for transport av masser ut av området.

Konsesjonssøknaden beskriver at det vil være naturlig å starte arbeidene i området A og B i figur 11 (betegnet BI1 i reguleringsplankart) på grunn av massebalanse, siden dette området har overvekt av masser og skjæringar.

Rekkefølgebestemmelsene legger derimot opp til at dersom det bare er en aktør som ønsker et mindre område, skal de etablere seg i område C. Reguleringsplanen har fastsatt at masser ikke tillates deponert slik at den kan bidra til negative virkninger for vannmiljø.

Figur 11: Figuren viser behov for skjæringer og fyllinger innenfor reguleringsplangrensene.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Hetlandskogen er regulert til arealformål LNFR i kommuneplanen 2014-2026 med ikrafttredelsesdato 23.09.2015. Vann og tjern i området (tjern 1,2 og 3, Vindskartjørna, Fiskelaustjørna og Børildstjørna) er i dag markert med formål «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsoner». Kommuneplanens arealdel har en generell bestemmelse som sier at utfylling i vassdraget er forbudt, og at det ikke tillates søknadspliktige tiltak etter pbl § 20-2 i 30-meterssonen til sideløp/bekkeløp med årssikker vannføring langs verna vassdrag.

Kommunen har vedtatt reguleringsplan for NSEP Hetlandskogen der arealformålet er industri. Gjeldene reguleringsplan forutsetter at tjern 1 og 2, Vindskartjørna og deler av Villsbekken fylles igjen, samt at det gjennomføres tiltak innenfor 30-meterssonen ved Fiskelaustjørna med utgående bekkeløp. Denne planen har plan-ID 2020002 og siste endring ble vedtatt 31.01.2024.

I NVE sin uttalelse til reguleringsplanen den 12.05.2021 skrev vi blant annet:

- «Fra konsekvensutredningen s. 119 ser vi at ingen bekker eller myr blir bevart innenfor næringsområdet. Dette strider med kommuneplanens gjeldende bestemmelse for verna vassdrag § 2.3 Forbudssone langs vassdrag med byggeforbud langs bekkeløp/sideløp og forbud mot alle former for utfylling i vassdraget. Dette strider også med SPR for klimatilpasning, kap. 4.»

- «NVE har et faglig råd om å sette av nok areal og sammenhengende areal i reguleringsplanen for å sikre helhetlig forvaltning av vannets kretsløp (overvann, tjern, bekk) samt beholde de naturlige vannveiene. Planen legger til rette for fordrøynings tiltak i Fiskelaustjørna. Det er for lite informasjon om tiltaket og tiltakets virkninger for allmenne interesser i tilknytning til vassdraget til å vurdere forholdet til vannressursloven.»

Verneplan for vassdrag

Bjerkreimsvassdraget er varig verna gjennom St. prp. Nr. 75 (2003-2004) Supplering av Verneplan for vassdrag med ikrafttredelse fra 2005. Vassdraget ble først midlertidig vernet i 10 år i 1972 gjennom verneplan I, og første gang foreslått for varig vern i verneplan III i 1986. I perioden med midlertidig vern ble det utarbeidet flere NOU-er og fagrapporter om verneverdier i Bjerkreimsvassdraget, og bakgrunnen for vern av vassdraget er godt dokumentert.

Bjerkreimsvassdraget er omtalt som et viktig typevassdrag fordi det representerer store deler av vassdragsnaturen som finnes på Høg-Jæren, i Dalane og deler av Ryfylke. Bjerkreimsvassdraget ble vernet for sine meget store verdier innen fagområdene geologisk mangfold, biologisk mangfold, landskapsbilde, friluftsliv og kulturmiljø.

I verneplanen står det om Bjerkreimsvassdraget:

Bjerkreimsvassdraget som ligger sør i Rogaland, har utløp i Tengsfjorden rett nord for Egersund. Vassdraget består av flere greiner, Maudalsåna, elva fra Austrumdalsvatnet og elva fra Ørdsdalsvatnet drenerer fra øst, mens Sjevelandsåni er viktigst fra vest. Samlet dekker vann over 1 km² hele 13 % av det totale arealet.

Småkupert anorthosittlandskap ligger i sør, men berggrunnen ellers består hovedsakelig av gneis. I øst dominerer høyfjell med dypt innskårete fjordsjøer, mens terrenget i vest er lavere og mer avrundet. Avsetninger knyttet til isens tilbaketrekning etter istiden er instruktive og beskriver utviklingshistorien langs vassdraget. Senere fluvial erosjon i avsetningene har vært betydelig. Det geologiske mangfoldet viser stor diversitet i forhold til både historisk utvikling og lokale landskapselementer. Dagens vassdrag følger et nær stabilt løp, utviklet over lang tid.

Elva veksler mellom rolige partier, stryk og små gjel. Flere deler av vassdraget er kalket. De siste årene har elva vært blant de 5–7 beste lakseelvene i landet.

Vegetasjonen i nordøst er dominert av fukthei og relativt fattig småbregnebjørkeskog. De lavere delene i vest er beite og kulturpreget. Vassdraget har et stort mangfold av ulike biotoper. Lavere deler er relativt rike på oseaniske mose- og lavarter.

Flere rødlistede fuglearter, særlig rovfugl overvintrer/-hekker i feltet.

Det er svært store kulturminne-interesser langs vassdraget. Disse har et stort mangfold, både når det gjelder typer og over tid. De fleste kulturminnene er nært knyttet til elver og vann.

Vassdraget har mindre kraftutbygginger og flere mikrokraftverk. Det er gitt konsesjon til Vikeså kraftverk for utnyttning av fallet ved utløp av Storrsheivatnet ned til kote 95. I forhold til feltets totale areal har likevel vassdraget moderate inngrep.

To områder er vernet etter naturvernloven, et naturreservat for edellauvskog og fuglefredningsområdet rundt Fotlandsvatnet. Området brukes hele året som tradisjonelt friluftsområde. Rutenett for fotturer er etablert. Laksefiske er viktig.

Styringsgruppens vurdering: i dette vassdraget ligger en relativt stor andel av nedbørfeltet mer enn 1 km fra inngrep. Vassdraget har meget store verdier knyttet til biologisk og geologisk mangfold, landskapsbilde, friluftsliv og kulturmiljø. Styringsgruppen vektlegger helheten i vassdraget i tillegg til de store verneverdiene og foreslår at det tas inn i verneplanen.

Ved departementets tilrådning om vern ble det lagt vekt på utvelgelseskriteriene; størrelse, grad av urørt natur og innhold av mange og store nasjonale verneverdier som vil bli negativt påvirket ved nye kraftutbygginger. Departementet tilrår vern av de betydelige verneinteressene.

Nasjonale laksevassdrag

Bjerkreimsvassdraget er et nasjonalt laksevassdrag. Jf. St. prp. Nr. 32 (2006-2007). Da Bjerkreimsvassdraget ble varig verna gjennom supplering av verneplan i 2005 ble det i samme periode også vedtatt som et nasjonalt laksevassdrag. Fastsetting av nasjonale laksevassdrag hadde til hensikt å gi særlig beskyttelse til disse vassdragene mot tiltak eller aktiviteter som kan skade villaksen. Nasjonale laksevassdrag er også beskyttet gjennom vannressursloven § 35 a.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 og 5 i vannressursloven. Den opprinnelige søknaden datert 04.01.2024 er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn og har vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 11.06.2024 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Rogaland fylkeskommune, Norges miljøvernforbund, grunneiere og naboer. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Etter befaringen 11.06.2024 hadde NVE noen oppfølgende spørsmål til søknaden. Som et svar på disse har NSEP AS/Vial valgt å oppdatere søknaden. Oppdatert søknad ble mottatt av NVE 11.04.2025. NVE har vurdert at det ikke var behov for å sende den oppdaterte søknaden på høring fordi hovedtrekkene i søknaden er uendret.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden datert 04.01.2024:

Bjerkreim kommune 03.03.2024

I reguleringsprosessen for planID 2020002 ble det utført en omfattende konsekvensutredning for å sikre og vurdere hensynet til miljø og samfunn. Den vedtatte reguleringsplanen ønsket å ta hensyn til utfordringer og tilpasningskrav for natur og miljø, samtidig som høy arealutnyttelse og utformingskrav for kraftintensiv industri ble lagt til grunn.

Som følge av NVE sitt brev datert 16.03.2023 gjennomførte kommunen en planendring for å bidra til å redusere det totale omfanget av inngrep. Plankartet og bestemmelser ble endret slik at en unngår igjenfylling av Børildstjørn. I tillegg ble det vedtatt en omregulering av

Fiskelaustjørna til friluftsområde i sjø og vassdrag, slik at vannet ikke lenger skal benyttes til overvannstiltak. Energianlegget er dermed flyttet lenger øst i området, og rundkjøringen er flyttet nordover. Det er også gjennomført andre mindre endringer i planen.

I forbindelse med planendringen kom det flere uttalelser som er hensyntatt. Rogaland fylkeskommune uttalte at endringene vil bidra til å redusere inngrep i vassdraget.

Bevaring av Børildstjørna vil medføre positiv konsekvens for vassdragsvernet og artsmangfoldet i og nær Børildstjørna, og videre være et positivt tiltak for hele planområdet ved at det totale inngrepet begrenses.

NVE har i uttalelse til planendringen vist til brevet som ble sendt 16.03.2023, og minnet om at det ikke er avklart om det kan gis konsesjon til tiltaket, og ev. på hvilke vilkår det kan gis konsesjon. Bjerkreim kommune tar dette til etterretning, men vi ønsker å gi uttrykk for at det er uheldig at denne problemstillingen ikke ble avklart på et tidligere tidspunkt.

NVE er sektormyndighet innenfor området vassdrag og grunnvann, og har mulighet til å fremme innsigelse dersom planforslaget er i konflikt med nasjonale eller vesentlige regionale interesser. Når et vassdragstiltak innebærer nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdrag og grunnvann vil dette være en «nasjonal» og «vesentlige regionale interesser»; etter vår forståelse det samme vilkåret som ev. vil utløse konsesjon.

*I NVE sin veileder 2/2017 står det at «Vassdrags- og grunnvannstiltak og grunnvannspåvirkning må, **senest på reguleringsplannivå**, beskrives så godt at NVE kan ta stilling til om de kan utløse konsesjonsplikt etter vannressursloven».*

Om NVE hadde tatt stilling til konsesjonsspørsmålet i forbindelse med planbehandlingen, ville dette spart tiltakshaver, plankonsulent og kommunen for betydelige ressurser. Både plankonsulenten og kommunen har inntil 16.03.2023 vært i den tro at vassdrags- og grunnvannspåvirkningen var tilstrekkelig avklart i reguleringsplanen.

Kommunen har ingen merknader til selve konsesjonsbehandlingen.

I den grad det kan ha betydning nevnes Rogaland fylkeskommune sin plan «Regionalplan for grønn industri», som gjør et samordnet plangrep for grønn industri i Rogaland. Ifølge planen er det etablert en helhetlig arealportefølje i Rogaland for grønn industri. I denne sammenhengen er Bjerkreim et prioritert energiknutepunkt. Listen over energiknutepunktene er uttømmende, og skal gi grunnlag for en forutsigbar politikk knyttet til utvikling av nødvendig infrastruktur og ivaretagelse av miljøverdier og naturressurser. Det kan ikke forventes at slike områder kan etableres uten at det oppstår konflikter med andre hensyn.

Under viser kartutsnitt hentet fra regionalplanen for grønn industri. Bjerkreim kommune avventer NVE sin behandling av konsesjonssøknaden.

Statsforvalteren i Rogaland 01.03.2024

Planområdet ligger innenfor det vernede Bjerkreimsvassdraget, som også er et nasjonalt laksevassdrag, med store biologiske verdier nedstrøms, herunder trua arter som elvemusling og ål. Statsforvalteren vil i den sammenheng vise til KU-rapporten som lå til grunn for plansaken, der faren for betydelige skadevirkning ved utslipp til vassdragene ble påpekt. De viste her til behovet for strenge krav til avbøtende tiltak for å redusere påvirkningen nedstrøms i vassdraget. KU-rapporten beskrev videre at om lag 13 % av nedbørsfeltet/vannføringen til Ognavassdraget ville overføres til Bjerkreimsvassdraget; avhengig av omfang og utførelse av utbygging. Det ble da påpekt at miljøkonsekvensene for begge vassdragene ved en slik vannoverføring måtte utredes nærmere og avklares med NVE som vassdragsmyndighet for vannressursloven. I søknad om konsesjon som nå er sendt på høring, står det at det forutsettes at arealet i nord-vest skal beholdes uendret slik at avrenningsforhold i Ognåni bekkefelt ikke påvirkes av utbyggingen direkte. Statsforvalteren legger til grunn for vår uttale til NVEs høring at overføring av vann mellom vassdrag utgår i endelig vedtatt plan for utbygging.

Søknaden viser til at det aktuelle området av Bjerkreimsvassdraget er plassert i forvaltningsklasse 2, jf. Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag. For denne klassen gjelder følgende retningslinjer for vassdragsbeltet:

«Hovedtrekkene i landskapet må søkes opprettholdt. Inngrep som endrer forholdene i kantvegetasjonen langs vannstrengen og i de områder som oppfattes som en del av vassdragsnaturen, bør unngås. Inngrep som enkeltvis eller i sum medfører endringer av en viss betydning i selve vannstrengen, bør unngås. Leveområder for truede plante- og dyrearter og mindre områder med store verneverdier bør gis særlig beskyttelse.»

Retningslinjene er her klare på at hovedtrekkene i landskapet må søkes opprettholdt. Statsforvalteren ser at dette vanskelig lar seg gjøre i sin helhet ved etablering av en slik plasskrevende industri. Vi mener likevel at overvannshåndtering for området i størst mulig grad bør basere seg på eksisterende våtmarkssystem med de naturgitte forhold så godt det lar seg gjøre. Nedbygging av myr for så å etablere overvannsanlegg på toppen, er etter vår vurdering ikke i tråd med vassdragsvernet. Større myrområder utgjør en viktig funksjon knyttet til naturtypens verdi for karbonlagring også i et klimaperspektiv. På denne bakgrunn

hadde vi i vår planuttale et faglig råd om at det måtte inkluderes reelle dybdemålinger av myrområdene som planlegges omdisponert, for å kunne beregne det faktiske klimagassutslippet dette ville utgjøre. Vi kan ikke se at det er lagt ved noen ytterligere beregninger rundt dette i søknad om konsesjon etter vannressursloven, men mener fremdeles at dette er relevant kunnskap som en del av beslutningsgrunnlaget for om også selve overvannshåndteringen er et konsesjonspliktig tiltak.

Statsforvalteren påpekte også dette med å bevare større deler av myr- og vassdragsområder intakte i vårt høringssvar til kommunens seneste regulerings-endring i vårt brev av 12.10.23:

«Det er positivt at det legges til rette for å ta Børlidstjørn fra næringsformålet og at Fiskelaustjørna utgår som en del av overvannsløsningen for området. Statsforvalteren registrerer at området rundt Børlidstjørna sin kantsone, helt inn mot vannstrengen, er avmerket som «skråningsutslag». Det vil være svært uheldig for tjernet om de våte myrpartiene langs tjernet blir fylt ut som en del av fyllingsfoten til næringsområdet. Vi har derfor sterkt faglig råd om at næringsformålet trekkes lengre unna tjernet, slik at de naturlige myrområdene her holdes intakte. Dersom dette ikke blir tilfellet, vil de naturgitte forholdene likevel endre seg og tjernet vil kunne få en raskere gjengroing og følgelig en forringelse i forhold til dagens situasjon».

Vi stiller her spørsmål ved at området vest for Børlidstjørna fortsatt ser ut til å planlegges opparbeidet som grøntområde, herunder at tjern 3 skal fylles igjen. Dette området bør i sin helhet få stå urørt, spesielt med tanke på at det inngår som en del av det regionalt viktige landskapet Ognadalen¹, en del av Dalene anortositlandschap, som er en del av vernegrunnlaget for Bjerkreimsvassdraget.

Tiltaket vil i sin helhet føre til en stor økning av tette flater i området. Dette vil igjen føre til lokale vannstands- og vannførendringer som kan gi konsekvenser for naturmangfold og verneverdier nedstrøms i Bjerkreimsvassdraget. Dette vil i hovedsak påvirke Villsbekken, hvor største del av området drenerer til. Det vil her være svært viktig å sikre at vannføringen ved utløpet av tiltaksområdet tilsvarer dagens avrenningssituasjon.

En utfylling av Vindskartjørna vil være et omfattende og irreversibelt inngrep. Det er imidlertid vanskelig å vurdere det reelle behovet for en utfylling her, ettersom det i plan er stilt krav om trinnvis utbygging og er usikkerheter omkring hvor mye areal det faktisk er behov for.

Felt 6 vest i planområdet omfatter to navnløse tjern nordvest for Fiskelaustjørna. Vannet fra disse tjerna renner til Kjertåstjørna som igjen har sitt utløp i Ljostjørn og Sauatjørna, før det renner ut i Eikesvatnet. Det er som kjent registrert elvemusling i dette bekkesystemet. Statsforvalteren vil her uttrykke en bekymring for elvemuslingbestanden, spesielt i anleggsfasen, dersom det åpnes for utfylling av tjerna. Vi ber NVE sikre en god oppfølging av denne delen av vassdraget, slik at utslipp til kjente elvemuslinglokaliteter unngås.

Avslutningsvis registrerer Statsforvalteren at det i Ecofact rapport 795, som omhandler konsekvenser av utslipp til vann og luft, nevnes under kap. 3.4 Tilhørende infrastruktur at det ved høye utetemperaturer vil være behov for supplerende kjøling ved bruk av vann. Her nevnes bruk av lokale vanndammer i området. Vi savner en vurdering av det reelle behovet og hva dette vil få av konsekvenser for vannføringen nedstrøms i vassdraget. Tiltaket må her ses i sammenheng med øvrige vassdragstiltak innenfor tiltaksområdet. Periodene hvor det vil være behov for nedkjøling vil kunne sammenfalle med tørre perioder med lav vannføring i

vassdraget for øvrig. Vi savner også en beskrivelse av hvordan de vil løse nedkjøling av vannet før det slippes ut i resipient. Ettersom det her vil være behov for uttak av vann, ber vi NVE vurdere om denne delen av tiltaket også er konsesjonspliktig.

Sensitive arter

I reguleringsplanbestemmelsene er det satt vilkår om arbeidstid som gjelder sprengningsarbeid (bestemmelse 2.1.16). I bestemmelsen står det:

«Før tiltakene kan få tillatelse til tiltak, skal det utarbeides en sprengningsplan. Planen skal i størst mulig grad ta hensyn til hubro som har reirplass i eller utenfor planområdet, i dets sensitive periode (februar-mai). Denne planen skal gjennomføres i samarbeid med statsforvalter og kommunen.»

Det er positivt at det er laget en arbeidstidsbestemmelse for å hensynta hubro. Vi vil likevel påpeke at perioden som er lagt inn i bestemmelsen ikke samsvarer med den sensitive perioden for arten. Jf. Multiconsult sitt notat Anbefalte hensynssoner for sårbare arter av fugl, er hubroens sårbare periode fra februar-juli i Rogaland. Vi ber NVE om å fastsette en arbeidstidsbestemmelse som gjelder hele den sårbare perioden.

Konklusjon

Statsforvalteren er generelt svært bekymret for avrenning nedstrøms i Bjerkreimsvassdraget som følge av de omfattende tiltakene som er omsøkt, spesielt i den delen av vassdraget med forekomster av elvemusling. Området vest for Børildstjørna, inkludert tjern 3, bør i sin helhet utgå som en del av tiltaksområdet. Det er ellers vanskelig å vurdere behovet for vassdragsinngrep, ettersom fremtidig behov for areal er uavklart. Statsforvalteren mener likevel eksisterende myr- og våtmarkssystem bør benyttes som en del av overvannshåndteringen så langt det lar seg gjøre. Her vil det uavhengig av valgt løsning være svært viktig å sikre at vannføringen ved utløpet av tiltaksområdet tilsvarer dagens avrenningssituasjon. Fremtidig behov for uttak av vann til kjøling bør ses i sammenheng med øvrige vassdragstiltak og bør vurderes om er et konsesjonspliktig tiltak etter vannressursloven.

Rogaland fylkeskommune 01.03.2024

Vi viser til høringa av søknad om løyve til gjenfylling av Vindskartjørna, tre namnlause vatn samt fleire bekkar i planområdet for North Sea Energy Park, Hetlandsskogen, i Bjerkreim kommune.

Rogaland fylkeskommune v/fylkesutvalet har tidlegare handsama detaljreguleringsplanen for område i møte 19.05.2021, og fylkesutvalet var då positiv til etablering av kraftkrevjande industri i Hetlandsskogen, men forutsette at planen måtte vidareutviklast for å redusere konfliktnivå. Av spørsmål relevante for gjenfylling av vatn og bekkar i planområdet, fremja fylkesutvalet motsegn mot i høve til manglande massedisponering, men uttalte at denne kunne fråfallas dersom det i føresegnene blei lagt inn krav om det i byggesøknadene. Vidare fremja fylkesutvalet faglege råd om trinnvis utbygging og tiltak for å redusere landskapsverknaden, samt bruk av overskotsvarme og størrelse på areal avsett til sirkulær økonomi. Kommunen tok omsyn til dei motsegner fylkesutvalet hadde, og motsegnene vart dermed trekte.

Fylkestinget i Rogaland vedtok 14.06.2023 fylkeskommunes regionalplan for grøn industri. I denne planen er Bjerkreim med North Sea Energy Park trekt spesielt fram som eit regionalt

prioritert energiknutepunkt for utvikling og byggemodning av prioriterte næringsparker. Vidare seier planen at det skal vere særskilt regional innsats for å sikre industrivekst i Bjerkreim.

Vi er med utgangspunkt i dette positive til at NVE har teke søknad om konsesjon til behandling og ber om at saka blir prioritert. Fylkesutvalet sitt vedtak og saksframlegget frå fylkesdirektøren om detaljreguleringa for Hetlandskogen er lagt ved som ein del av uttalen til den søknaden om løyve til gjenfylling av vassdrag i området som nå er på høyring.

Konklusjonen om at fylkeskommunen er positiv til etablering av North Sea Energy Park i Hetlandsskogen ligg fast, og våre merknader nå er avgrensa til spørsmål som gjeld igjenfylling av vatn og moglege verknader for vassmiljø. Vi har ingen motsegn til søknaden om løyve til gjenfylling, men vi har nokre innspel og faglege råd.

Det blei innarbeidd føresegnar om massehandtering under rekkefølgjekrav i reguleringsføresegnene, der det mellom anna står at det må utarbeidast massehandteringsplan før det blir gjeve løyve til tiltak i det delområdet det ein søknad gjeld. Vidare er det lagt fast at før ein kan deponere massar innanfor planområde, må det søkast om løyve til mellombels lagring og permanent disponering av jord og steinmassar innfor planområdet etter forureiningslova (§ 11), samt at myrareal som må omdisponerast innfor planområdet må handterast på ein forsvarleg måte slik at CO₂/metan-lagra blir forseгла på best mogleg vis.

Generelt er søknaden som gjeld løyve til gjenfylling av vatn på fleire punkt etter vår vurdering lite konkret, både i framstillinga av korleis utbygginga er tenkt gjennomført og korleis dei indikerte avbøtande tiltaka er tenk utført. Det er heller ikkje lagt ved nokon massehandteringsplan med nærare omtale av kva slags masser eller volum det er aktuelt å fylla ut, eller annan informasjon om korleis massane skal handterast.

Dei skissene som er lagt fram for plassering av bygningar er ikkje samanfallande mellom dei ulike dokumenta, og ser ut til å ha blitt endra i sjølve søknaden både samanlikna med det som låg inne i den opphavslege detaljreguleringa og den endringa i reguleringa som vart vedteken i 2023. Det er og manglande samsvar mellom dei karta som ligg i søknaden og dei visualiseringane som er lagt ved.

Av kartet i figur 11 i søknaden ser det ut som om det som er nemnt som Vatn 1 ikkje vil bli omfatta av utbygginga, Tjørn 2 og 3 ser ut til å liggja heilt i grensa for det som er vist som område B-1. Det er dermed uklart om det er naudsynt å fylla igjen desse, og kva som i tilfelle grunngevinga er for det. Vindskartjørna ligg i det som i kartet er vist som C-1 og C-2. Tabell 2 seier ikkje noko om C-1 og C-2, men to område er kalla C3-1 og C3-2. I det som står om rekkefølge på utbygging er det ikkje nemnt noko om C-1 og C-2, og dermed er det og uklart kvifor det er naudsynt å få løyve til å fylla igjen Vindskarvatnet allereie nå. Vi saknar nærare vurderingar av kva moglegheiter det er for å justera plasseringar av bygningar, og om arronderinga på området kan justerast på ein slik måte at det eventuelt kan redusere behovet for gjenfylling.

Når det gjeld det som står i søknaden om hydrologiske forhold og løysingar for overvasshandtering, så synest det å kunne vere usikkerheit i talmaterialet som er lagt til grunn for vurderingane. Det er skissert løysingar og idéar og ønskjer om å finne gode løysingar, planar for korleis det skal gjerast er lite konkrete. Dette gjer det utfordrande å

vurdere konsekvensane av planane og om det som er skissert er tilstrekkeleg til å sikre ei god overvasshandtering som ikkje vil påverke vassdraget negativt nedstraums tiltaksområdet.

NVE bør vurdere om planane for overvasshandtering må vidareutviklast og konkretiserast på ein betre måte, og om det trengst meir detaljerte berekningar av moglege vassmengder for å kunne avklare naudsynt storleik på dei bassenga som skal halde tilbake vatn og sikre at det ikkje blir auka vassføring og erosjon i vassdraga nedstraums i situasjonar med mykje nedbør. Det bør og vurderast om deler av dei areala som i gjeldande plan er tenkt fylt ut, kan behaldast som i dag. Eksisterande vatn, skog, myr og andre naturlege flater med vegetasjon vil generelt ha betre kapasitet til å halda på vatn enn harde flater. Dersom ein kan sikra at ikkje unødig store areal blir fylt ut og planert, kan det minska behovet for andre tiltak for overvasshandtering.

Vi har elles merka oss at det i rapporten om konsekvensar av utslepp til vatn og luft frå 2021 står at datahallane vil kjølast ved hjelp av mekanisk ventilasjon, men at det ved høg temperatur utandørs kan vere behov for å supplere med kjøleteknikk som nyttar vatn. Det er og kunngjort på heimesida til North Sea Energy Park at vasskjøling vil vere tilgjengeleg. I rapporten frå 2021 står det at vatn til dette kan hentast frå dammar som i hovudsak er tenkt brukt for å handtere overvatn. Uttak av vatn til kjøling og utslepp av kjølevatn treng ikkje ha direkte kopling til spørsmål om gjenfylling av vatn og bekkar i området, men kan likevel ha verknader på vatn og vassdrag som bør vurderast i samband med søknaden om gjenfylling.

Generelt synest det som om dei konsekvensutgreiingane som er gjennomførde for prosjektet i stor grad er basert på eksisterande kunnskap, supplert med nokre få dagar feltarbeid. Fylkeskommunen sine merknader til konsekvensutgreiinga som følgde detaljreguleringsplanen i 2021 er kommentert i saksframlegget frå fylkesdirektøren til møtet i fylkesutvalet 19.05.2021. Der blei det peika på at dei bygningane som planen opnar for er av ein slik storleik at kvart enkelt bygg i dei fleste høve vil utløyse krav om ny konsekvensutgreiing. Tiltakshavar har fått supplert dei tidlegare utgreiingane med ein kort rapport om undersøkingar av amfibiar og botndyr i ferskvatn, basert på tre dagar feltarbeid i mai 2023. Dette seier litt om kva som finst i dei vatna det er søkt om løyve til å gjenfylle, men gjer ikkje grunnlag for å seie noko om moglege verknader nedstraums tiltaksområdet.

Vi forstår at det er utfordrande å gje nærare detaljar om tiltaket så lenge det ikkje er konkrete utbyggjarar som står bak planane, og det gjer det og vanskelegare å vurdere konsekvensane av tiltaka. Slik saka er lagt fram, er det vanskeleg for oss å ta stilling til søknaden og ha ei klar oppfatning av om vassmiljøet blir ivareteke på ein god nok måte. Det er og vanskeleg å vurdere om dei løysingar og avbøtande tiltak som er skisserte, vil vere tilstrekkelege for monaleg å redusere moglege negative verknader.

Dersom NVE konkluderer at vilkåra for å gje løyve til gjenfylling av vatn og bekkar slik det er søkt om er til stades, rår vi til at det vil blir sett vilkår som sikrar at det ikkje blir fylt i fleire vatn og bekkar enn det som trengs, og at det blir lagt til grunn at planane må vidareutviklast for å redusere konfliktnivå. Vilråda bør ivareta kravet om ei trinnvis utbygging for å minske landskapsverknader, slik fylkesutvalet har peikt på i sitt vedtak.

Norges miljøvernforbund 03.03.2024

Omsøkte gjenfylling av vann vil ha svært negative konsekvenser på de berørte vannforekomstene i planområdet og også i vannforekomstene som mottar avrenning fra planområdet.

De berørte vannforekomstene er registrert som beskyttet områdetype Nasjonale laksevassdrag og tilhører beskyttet områdenavn Bjerkreimselva i vassdragsområde Bjerkreimsvassdraget Kyst Sokndal-Ogna. 2027-20998-L Eikjevatnet som i dag har tilstandsklasse god vil bli sterkt berørt av gjenfylling og endring/regulering i tilrennende deler av denne delen av vassdraget. Ref. Ecofact rapport 781 Konsekvenser for naturmangfold ved etablering av North Sea Energy Park i Bjerkreim kommune.

«Nasjonale laksevassdrag skal gis svært stor verdi. I dette tilfellet vil denne vurderingen inkludere alle lakseførende strekninger i influensområdet. Det vil si bekkefelt Sauatjørna fra Ljostjørn til Eikesvatnet, nedre del av Villsbekken, Eikesvatnet med utløp samt Fotlandsvatnet.

Disse områdene inngår alle i et viktig økologisk funksjonsområde for produksjon, inn- og -utvandring av både laks, sjøaure og ål. Deler av bekkefelt Sauatjørna er et dessuten et viktig område for elvemusling.

Viktige områder for rødlistede arter i kategori sårbar skal gis stor verdi. Eikesvatnet og bekkefelt Sauatjørna vurderes å være viktige områder for ål. Bestandsstatus for i Hetlandsvatnet, Søre Furevatnet og Grastjørna/Aurevatnet er ikke kjent. Det antas likevel at kjerneområdet for ål i Bjerkreims- og Ognavassdraget i hovedsak omfatter hovedstrengen og Konsekvenser for naturmangfold ved etablering av North Sea Energy Park i Bjerkreim kommune Ecofact rapport 781 lavereliggende deler med lett tilgjengelighet fra hovedvassdraget. Hetlandsvatnet, Søre Furevatnet og Grastjørna/Aurevatnet gis derfor middels-stor verdi som funksjonsområde for ål.

Eikesvatnet, Søre Furevatnet, Hetlandsvatnet, Sauatjørna og Ljostjørn vurderes å ha bestander av innlandsfisk (aure/røye) av lokal verdi, noe som tilsvarer middels verdi for innlandsfisk. Øvrige bekker og tjern, med mindre bestander av innlandsfisk uten spesielle verdier, gis liten verdi.»

Det som er viktig å merke seg er at ørret er vertsfisk for elvemuslingen, og derfor vil elvemuslingens overlevelsessevne for bekkefelt Sauatjørna være avhengig av fortsatt gode livsbetingelser for ørret oppstrøms av de registrerte forekomstene. Det er i tillegg et spørsmål om kartlegging av forekomster av elvemusling har vært grundig nok til å avklare om det også kan være flere forekomster lengre oppe i elveløpet i denne delen av vassdraget.

Vannforskriften 2000/60/EF tillater i utgangspunktet ikke forringelse av vannkvaliteten innenfor en tilstandsklasse. Vanddirektivet er for tiden under revidering jf. Høring – Forslag til endringer i vannforskriften. Mens de delene som bl.a. omfatter inndelingen av vannregioner er ferdigbehandlet er de delene som omfatter endringer i vannforskriftens §12 fremdeles ikke konkludert. Norges Miljøvernforbund viser til vårt høringssvar der vi i tillegg til å svare på de spørsmål som ble fremsatt i høringen også gjennomgår hvorfor departementets forslag fremdeles ikke er tilstrekkelig til å ivareta ordlyden i 2000/60/EF.

NMF viser også til høringssvar fra UIT Norges arktiske universitet i forhold til revidering av vannforskriften. NMF viser i tillegg til at heller ikke §1 i vannforskriften ivaretar formålsparagrafen i 2000/60/EF. Vannføringen i Villsbekken vil bli sterkt påvirket i negativ retning. Laks og sjøørret og stasjonær ørret kan vandre helt opp til Vindskartjørna.

Vannføringen i Villsbekken vil bli sterkt påvirket dersom Vindskartjørna gjenfylles. Små tilførselsbekker er viktige for yngel av laks- og ørret. Dette vil påvirke alle vannforekomstene fra Eikevatnet med tilførselsbekker i vassdraget oppover i nedslagsfeltet.

Under anleggsperioden vil det, uansett avbøtende eller sikrende tiltak kunne bli stor avrenning av silt og finpartikler som kan skade fiskeyngel og ansvarsarten elvemusling.

Finpartikler fra oppfylte masser vil også kunne spyles ut i vannforekomstene nedenfor flere år etter at tiltaket er ferdig i perioder med stort nedfall. Det er ingen tiltak som sikrer dette. Alle massene som vil benyttes til igjenfylling og utplanering av planområdet vil i hovedsak bestå av fragmenter av sprengstein som på grunn av de skarpe kantene er skadelige for fisk som puster med gjeller og for en sårbar og utsatt art som elvemusling.

SAMMENDRAG

Norges Miljøvernforbund går klart imot omsøkte planer om igjenfylling av vann, North Sea Energy Park Bjerkreim. Et slikt tiltak vil ha en sterkt negativ miljøkonsekvens for vannforekomstene i planområdet og også for vannforekomstene nedstrøms.

Det omsøkte tiltaket er av en slik karakter at det vil få svært negative konsekvenser for vannforekomstenes tilstandsklasse. Bjerkreimsvassdraget med tilhørende vannforekomster er beskyttet områdetype Nasjonale laksevassdrag. Forekomster med ansvarsarten elvemusling vil bli sterkt berørt, både i forhold til avrenning av silt i både anleggsperioden og i mange år etterpå, og ikke minst så vil forekomstene av elvemusling bli truet av at tilførselsbekken ovenfor vil bli ødelagt for vertsfisken ørret. Elvemuslingen er avhengig av at det finnes vertsfisk oppstrøms ovenfor dens leveområder. NMF er i tillegg tvilende til om vassdraget er tilstrekkelig utredet for elvemusling ovenfor de forekomster som er registrert.

Tiltaket er i strid med vannforskriften som skal gjenspeile vanndirektivets (2000/60/EF) ordlyd. Vannforskriftens §12 er for tiden under revidering etter at KLD har fått anført av ESA at deler av vannforskriften ikke er i samsvar med vanndirektivets ordlyd.

Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven må legges til grunn og omsøkte tiltak med igjenfylling av viktige vannforekomster i det beskyttede Bjerkreimsvassdraget må avslås.

Norges Miljøvernforbund krever med dette søknad om igjenfylling av vann, North Sea Energy Park Bjerkreim avslått.

Tengesdal Elverk DA (Bjørn Runar Tengesdal og Svein Roald Tengesdal) 27.02.2024.

Uttaler at opplysninger om Tengesdal Elverk DA i Vials søknad er feil. Elverket er for tiden ikke i drift og de etterlyser svar fra tiltakshaver på endringer de mener vil påvirke deres drift. Det gjelder hvordan tiltaket påvirker avrenning til Forevatnet, konsekvenser for Hetlandsvegen og utløpet ved Hetlandsvatnet til Fossåna og omlegging av rørgate på grunn av tilkomstvei til NSEP.

Bjørn Runar Tengesdal (grunneier av g/b.nr. 81/4) og **Svein Roar Tengesdal** (grunneier av g/b.nr. 81/12) uttaler seg 28.02.2024.

Uttaler at konsesjonssøknaden utelater konsekvensene av utvidelse av adkomstveien Hetlandsveien til NSEP som inngår i reguleringsplanen. De har lagt ved en rapport av Olav Magne Tonstad som omhandler konsekvensene av utbyggingen får. Ved deres gårdsbruk vil det bli bygget ned. 120 da dyrka jord/kulturbete. Rapporten peker på at veien utvides fra ca. 5,5 meter i dag til ca. 20,5 meter bredde med veiskulder og gang og sykkelvei, veien heves 1-2 meter over dagens nivå og får økt trafikk. Dette vil gi utfordringer med avkjørsler og møteplasser, dagens bruk av veien vanskeliggjøres, tap av beiteareal, fylldyrka jord og innmarksbeite og påfølgende reduksjon i buskap.

Erik Tengesdal 03.03.2024

Sammendrag av uttalelsen:

«I avsnitt 2 har undertegnede vist at Vials konsesjonssøknad inneholder alvorlige feil og mangler, bl.a. om kystlynghei, elvevannmasse, myr og konsekvenser for jordbruket. Etter undertegnades syn er disse feilene og manglene sammenstilt av en slik art at de er forenelige med bevisst fortielse, med den hensikt å få konsesjon uten at alle relevante opplysninger – som kan medføre innskrenkning av eller avslag på konsesjon – kommer for dagen.

Det bes om at alle inngrepene innen NSEP og områdene rundt sees i sammenheng, hvilket NVE også har gjort med den beslektede trafo-saken (berostilt NVE-sak 202200479). Det vises også til vindturbiner og annet som påvirker eller vil påvirke verdiene i området.

Etter dette ber undertegnede om at NVE kritisk gjennomgår Vials konsesjonssøknad for flere eksempler på villedende opplysninger i saksfremstillingen, herunder f.eks. om andre rødlistede arter som er dokumentert i området, men som er utelatt i søknaden.

NVE oppfordres til å pålegge Vial AS om å sende inn en oppdatert og ajourført konsesjonssøknad slik at NVE kan vurdere den på riktig faktisk grunnlag.

Det vises især til naturmangfoldloven § 53. Undertegnede ber prinsipalt om at NVE fatter vedtak om at søker ikke får tillatelse/konsesjon til de omsøkte tiltakene.

Subsidiært bes om utsettelse av NVEs beslutning/vedtak inntil det foreligger oppdatert kunnskapsgrunnlag/konsekvensutredninger som i det minste gjelder kystlynghei og myrer. Atter subsidiært vil undertegnede be om at hvis konsesjon gis, så må den være begrenset til områder som ikke rammer kystlynghei og myr mv.»

Fra Erik Tengesdal 15.03.2024 og 26.06.2024, etter befaring

Bekymringsmelding om nye opplysninger vedrørende manglende avklaring av vann og avløp til industriområdet. Ekspropriasjon i forbindelse med utbygging av veien til planområdet. Peker på at konsekvensene av plan for utvidelse av Tengesdalsveien også må inkluderes i konsesjonsbehandlingen. Peker på kommunens høringsuttalelse, at NVE gav innspill til reguleringsplanen kunne utløse konsesjonsplikt etter vannressursloven.

Fra Erik Tengesdal 26.06.2024, etter befaring

Konsekvensene av utvidelse av Hetlandsvegen må inkluderes i vurderingen av konsesjonssøknaden. Mener at veien vil demme opp ved flom. Behov for avklaring av forsyning av drikkevann til NSEP utløser krav til konsesjonssøknad. Fastholder at reguleringsplan for Tengesdalsvegen (plan ID 1114_2021003) utløst av NSEP-plan også berører Bjerkreimsvassdraget og må vurderes av NVE.

Erik Tengesdal 18.05.2025, etter oppdatert konsesjonssøknad.

Uttaler at flomsituasjon ved Hetlandsvegen fortsatt fremstår som uklar etter oppdatert konsesjonssøknad og at tiltaket vil gi større og hyppigere flom, til tross for planer om regulering av vannføring ut av planområdet.

Marit Ege, Tor Einar (g.nr. 52, b.nr. 9) og Sven Kato Ege 20.02.2024.

Skriver i sin uttalelse at gjenfylling av Vindskartjørna kan føre til lav og ustabil vannføring til Villsbekken og gi negativ påvirkning på lakse- og ørretangel. Endringene i vannføring kan gi tørrlegging, bunnfrysing og permanent vandringshinder der det i dag er temporært

vandringshinder. Anleggsfasen vil medføre partikkelavrenning og igjenslamming av vassdraget til tross for foreslåtte avbøtende tiltak. Foreslåtte sedimentasjonsbasseng i driftsfasen vil ikke erstatte habitat og oppvekstområder for bunndyr, insekt og amfibier.

Marit Fimland og Åshild Fimland Bratli (grunneiere Eigesstølsvegen 69) 24.02.2024.

De planlagte gjenfyllingene vil få negative og uforutsigbare konsekvenser for Vindskartjørna, Villsbekken, Sauabekken, Eikesvatnet og småvann i planområdet. Disse er viktige for gyting og næring til laks, ørret, elvemusling, smådyr, insekter, naturverdier generelt – og for friluftsliv, folkehelse og dyreliv. De uttaler også at det er uforståelig at kystlynghei, myr og områder med verdier tilknyttet vassdragsvernet bygges ned.

Tillegg Marit Fimland 24.06.2024, etter befaring.

Et tilleggsmoment som jeg ber om tas med: Jeg er blitt gjort oppmerksom på at NVE også må vurdere dette etter vannforskriftens paragraf 12, som sier at en vannforekomst ikke skal få dårligere tilstand enn "god". I dette tilfellet vil tilstanden i bekkene og vannene bli dårligere enn miljømålet "god" pga. gjenfylling og endret vannføring.

Annette Mariero 01.03.2024

Uttaler at det er viktig at myr ivaretas, at det brukes naturbaserte løsninger for klimatilpasninger og at bekkelukking unngås jf. statlige planretningslinjer for klimatilpasning.

Hun uttaler at tiltakene kan føre til forurensning av grunnvann og manglende fordøyning slik at det sårbare Bjerkreimsvassdraget med verneverdier og verneområde for fugl ved Fotlandsvatnet utsettes for forurensning fra NSEP.

Rune Tengesdal 13.01.2025

Misforhold mellom søknad og profilering av NSEP.

Tilleggsopplysninger

Etter at høringsrunden var over har tiltakshaver kommet med tilsvar til høringsopplysningen, NVE har gjennomført befaring og søker har levert en oppdatert søknad der de har imøtekommet noen av innspillene fra høringsrunden og befaringen.

I den oppdaterte søknaden er disse endringene gjort og lagt til grunn for NVEs behandling:

- Børildstjørna og tjernet vest for Børildstjørna skal ikke fylles igjen, det er også satt av 30 meter kantsone rundt Børildstjørna som ikke skal berøres.
- Avrenning til Ognavassdraget skal bevares.
- Overvannsanlegget er beskrevet noe mer i detalj. Bassengene skal utstyres med tappeluker og vannstandsmåler og søker har foreslått slipp av minstevannføring til Villsbekken.
- Opprinnelig planlagt terskel ved utløpet fra Fiskelaustjørna er tatt ut av søknaden, og mer av bekken fra Fiskelaustjørna beholdes åpen og urørt.

NVEs vurdering

NSEP AS har søkt om konsesjon etter vannressursloven § 8 til flere vassdragsanlegg og -tiltak. Konsesjonsplikten etter vannressursloven § 8 gjelder for vassdragsanlegg og tiltak som kan være nevneverdig til skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget. Det følger videre av vannressursloven § 25 at for å kunne gi konsesjon må fordelene ved tiltaket overstige skader og ulemper for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørfeltet.

I tillegg har vannressursloven (vrl.) spesielle regler for behandling av søknader om vassdragstiltak og vassdragsanlegg i verna vassdrag og nasjonale laksevassdrag. Disse kommer frem av kapittel 5 i vannressursloven, og det er særlig bestemmelsene i vrl. § 35 som er sentrale for vurderingen av søknaden fra NSEP AS.

Etter NVEs vurdering er de omsøkte planene å anse både som et vassdragstiltak og som et vassdragsanlegg jf. vannressursloven § 3 bokstav a) og b). Et vassdragstiltak er definert som «vassdragsanlegg og alle andre tiltak i vassdraget som etter sin art er egnet til å påvirke vannføringen, vannstanden, vassdragets leie eller strømmens retning og hastighet eller den fysiske og kjemiske vannkvaliteten på annen måte enn ved forurensning.» Et vassdragsanlegg er definert som «bygning eller konstruksjon i eller over vassdrag, bortsett fra luftledninger».

Vannressurslovens § 35 nr. 5 sier at «Nye anlegg kan bare tillates hvis hensynet til verneverdiene i vassdraget ikke taler imot». Denne paragrafen legger ikke opp til en avveining av fordeler og ulemper av det omsøkte anlegget, men avgrenses til en vurdering av om hensynet til verneverdiene taler imot. Denne tolkningen er også i samsvar med forvaltningspraksis fra Energidepartementet, jf. klageavgjørelse om massedeponi ved Udduvoll/Reitdalen.

Planen for North Sea Energy Park ved Hetlandskogen innebærer blant annet igjenfylling av hele vann og tjern, arrondering av terreng og etablering av et overvannsanlegg med regulering, som skal erstatte dagens vassdrag og kobles på gjenværende bekkeløp ut av tiltaksområdet. Totalt sett vurderer NVE at dette skal regnes som et vassdragsanlegg der vassdragstekniske løsninger er nødvendige for å håndtere vannføring, etablert for å erstatte og simulere dagens vassdragsdynamikk og for å ivareta vannføring fra Hetlandsskogen til Bjerkreimsvassdraget.

For å vurdere om de omsøkte planene er å regne som et vassdragsanlegg i vannressurslovens forstand, har NVE også sett hen til forvaltningspraksis fra Energidepartementet, jf. klageavgjørelse massedeponi ved Udduvoll/Reitdalen datert 21.06.2024 (NVE saksnummer 202013202-18). I Udduvoll-saken var det søkt om konsesjon til igjenfylling av en ravine i verna vassdrag. For å ivareta sikkerhet mot skred var det behov for å etablere et dreneringssystem i bunnen av fyllinga og en foreløpig rense/fangdam. Etter deponiperioden skulle bekken legges oppå deponiet i en langsgående stabiliserende fylling i dalen. Departementet skriver blant annet følgende om forståelsen av begrepet vassdragsanlegg i klageavgjørelsen:

«I merknadene til § 3 bokstav b pekes det på at utfylling i vassdrag normalt faller utenfor definisjonen av vassdragsanlegg. Selv om en stor del av tiltaket kan sies å være en «utfylling», så er det i realiteten en igjenfylling av hele ravinen som fjerner hele bekken og ravedalen. Etter departementets syn er det uansett klart at røret som bekken skal gå gjennom, er å anse som et vassdragsanlegg. Departementet støtter derfor NVEs vurdering om at vrl. § 35 nr. 5 kommer til anvendelse i alle fall på denne delen av tiltaket. Det er derfor ikke nødvendig å ta stilling til om tiltaket for øvrig er å anse som et anlegg i lovens forstand. Departementet vil likevel påpeke at det er nærliggende å legge NVEs konklusjon til grunn, slik at hele tiltaket er å anse som et anlegg.»

NVE vil først vurdere om hensynet til verneverdiene taler imot å kunne gi konsesjon til anlegget etter § 35 nr. 5.

Dersom hensynet til verneverdiene ikke taler imot, vil vi gå videre med en vurdering etter vannressurslovens §§ 8 og 35 nr. 8, der fordelene ved anlegget skal veies opp mot ulempene for å vurdere om det kan gis konsesjon.

Verneplan for vassdrag

1.1.1 Om verneplan for Bjerkreimsvassdraget

I verneplanen for Bjerkreimsvassdraget (2005) fremgår det at vassdraget har meget store verdier knyttet til biologisk og geologisk mangfold, landskapsbilde, friluftsliv og kulturmiljø. Helheten i vassdraget, i tillegg til de store verneverdiene, er grunnlaget for at Bjerkreimsvassdraget ble tatt inn i verneplan for vassdrag.

Vassdrag og innsjøer i området ved Hetlandskogen er knyttet til flere av verneverdiene lagt til grunn for vern av Bjerkreimsvassdraget, der Hetlandskogen har verneverdier som fremdeles er relevante og verdsatte i dag.

Vassdrag og innsjøer som vil bli berørt i området ved NSEP utgjør en mindre del, sett opp mot det samlede arealet for Bjerkreimsvassdraget. Delnedbørfeltene som berøres av reguleringsplanen ligger i ytterkant av vernegrensene for Bjerkreimsvassdraget og vassdraget ved Hetlandskogen består av mindre vann, tjern, bekker og myr. NVE understreker imidlertid at det berørte området like fullt er en del av vassdraget som er vernet mot kraftutbygging og andre inngrep gjennom vernevedtaket og vannressursloven. Både gjennom vedtaket fra ED i Udduvoll-saken og KDDs vedtak om å opprettholde innsigelse til Frogner næringspark (NVE saksnummer 202106637-24) er det tydelig at det er virkningene tiltaket har på verdiene i det aktuelle vassdragsområdet som skal vurderes, og ikke virkningene på vassdraget som helhet. En sammenligning av tiltaksområdet med størrelsen på hele Bjerkreimsvassdraget ville bidratt til å hule ut vassdragsvernet og åpne opp for en bit-for-bit-nedbygging.

Det fremgår av verneplanen at vassdragsvernet skal sikre vassdragene og nedbørfeltene fra også andre inngrep enn kraftutbygging som kan endre vannføringsforholdene og redusere vassdragenes verdi for blant annet natur, friluftsmål og vitenskap. Prinsippet om vern av hele nedbørfelt har blitt fulgt ved behandling av alle verneplanene, og verneplanene inngår som en del av landets naturvern for å *opprettholde produksjonsevnen og mangfoldigheten i naturen*. For å oppnå dette var det nødvendig å også *verne biotopene og geosystemene av det livsmiljø som artene er avhengige av*. Ved utvelgelse av vassdrag som var aktuelle for vern ble områder med mange eller store tekniske inngrep ikke vurdert vernet. Utgangspunktet er at vassdragsvernet gjelder for selve vassdraget og dets tilhørende nedbørfelt. Verneverdiene vil imidlertid stå sterkere for selve vassdraget og beltet i umiddelbar nærhet til vannstrengen, enn i områder i nedbørfeltet som ligger lengere unna selve vannstrengen.

1.1.2 Hydrologi

NVE vurderer at de omsøkte tiltakene i forbindelse med etableringen av North Sea Energy Park vil endre vannføringsforholdene i vassdrag og innsjøer i Bjerkreimsvassdraget fra Hetlandskogen til Villsbekken. Økt andel tette flater og magasinivolum og fordrøyningsvolum som er mindre enn i dag, vil etter NVEs syn føre til endret avrenningsmønster fra området. NVE mener at kapasiteten på

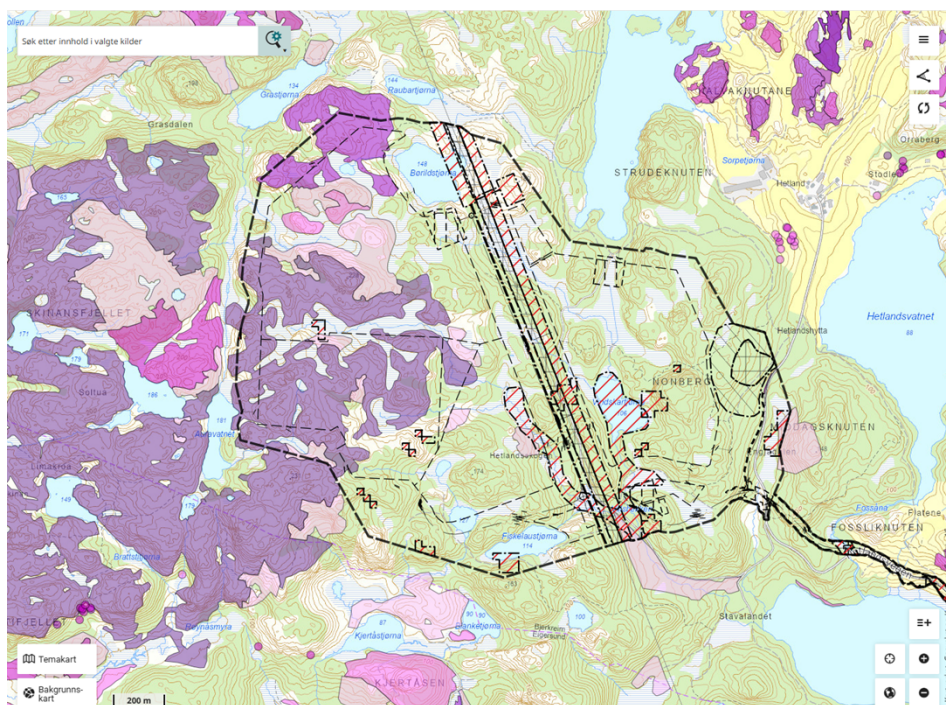
overvannsystemet som er planlagt ikke tilsvarer kapasiteten ved dagens naturlige hydrologiske system bestående av myr, tjern, vann og bekker.

I søknaden har NSEP oppgitt verdier for slipp av minstevannføring til Villsbekken som er differensiert mellom sommer (28 l/s) og vinter (71 l/s). Fordi all avrenning fra de utbygde delene av planområdet skal ledes til Villsbekken, vil Villsbekken totalt sett få tilført mer vann enn tidligere. Det planlagte minstevannslippet til Villsbekken på 28 l/s om sommeren er omtrent 10 ganger høyere enn alminnelig lavvannføring til Villsbekken i dag. Systemet for overvannshåndtering er også ment å fordrøye flommene, slik at flomtoppene blir mindre. Dette vil gi mindre variasjon i vannføring sammenliknet med i dag. Nedbørfeltet og vannføringen til Ljostjønn blir også mindre som følge av at de to tjernene fylles igjen og overvann fra området ledes til Villsbekken. Kjertåstjørna kan fungere som en buffer for endringene i bekkefeltet til Ljostjønn, slik at vassdragsdynamikken i bekkefeltet opprettholdes selv om vannføringen blir mindre. NVE mener at de naturlige prosessene i vassdraget helt klart vil bli påvirket av de omsøkte tiltakene.

1.1.3 Verneverdier knyttet til biologisk mangfold

Styringsgruppen for supplering av verneplan for vassdrag la i 2002 frem forslag til supplering av verneplanene med en vurdering av til da kjente verneverdier og brukerinteresser i dokument nr. 12-2002. Det er beskrivelsene og vurderingene fra denne rapporten det vises til i verneplanvedtaket. I dokumentet er den sør-vestlige delen av Bjerkreimsvassdraget beskrevet som et viktig laksevassdrag, med noe sjørret, ørret, røye, trepigget stingsild og ål trolig i store deler av vassdraget. Nedbørfeltet er beskrevet med beite- og kulturpreget vegetasjon i heiområder i vest. Eikevannet er omtalt med regional verdi som typeområde for velutviklet rosettplantesamfunn på sand og grus, voksende i vann- og elvekanter med mellomrike fuktenger. De fleste jaktede viltarter for regionen finnes i nedbørfeltet. Områdene ved Hetlandskogen er også omtalt i vernegrunnlaget som hekkeområder for rovfugl, og som lokalitet for de sjeldne artene klokkesøte og solblom. I tillegg er Fotlandsvannet fuglefredningsområde og den store overvintringsbestanden av kongeørn ungfugl og overvintrende sangsvaner trukket frem for det aktuelle området.

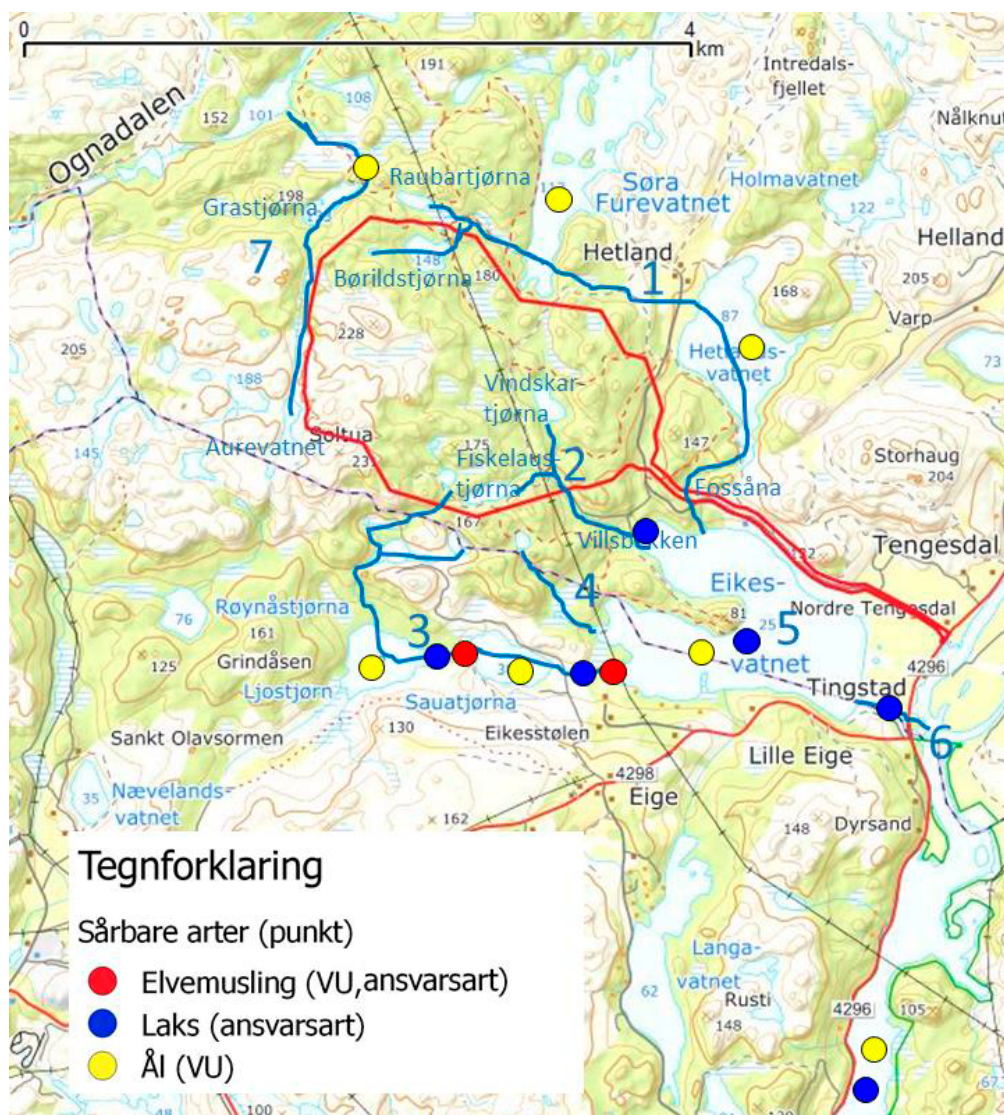
NVE har blant annet brukt Temakart Rogaland for å hente informasjon om verdier knytta til vernet som er representert ved Hetlandskogen i dag. Innenfor tiltaksområdet er det i dag registrert den utvalgte naturtypen kystlynghei (figur 12). Tiltaksområdet dekker den østlige ytterkanten av lokaliteten Skinansfjellet, et større sammenhengende område med kystlynghei, kartlagt til svært høy kvalitet. Den østlige delen av Skinansfjellet er vurdert å være i tidlig gjenvekstsukksesjonsfase, men helhetlig er heiområdet vurdert å være intakt og lite påvirket.

Figur 12: hentet fra Temakart Rogaland viser omriss av reguleringsplangrensen for NSEP i sort, og kystlynghei er markert i lilla. Mørk lilla markering angir kystlynghei av svært høy kvalitet.

Klokkesøte (VU) er registrert nord i tiltaksområdet rundt Børildstjørna og sør for tjern 3. Det er også registrert at rødlistede rovfugler bruker tiltaksområdet aktivt. Ved utbygging av NSEP er det planlagt at områdene rundt Børildstjørna der det i dag er registrert klokkesøte i stor grad ikke skal berøres. Når det gjelder kystlynghei, områdenes funksjon for rovfugl og andre fugler vurderer NVE at alle disse verdiene vil gå tapt innenfor tiltaksområdet.

Bekkesystemene tilknyttet tiltaksområdet har registrert laks (NT), sjørret, ål (EN), og elvemusling (VU), se figur 13. Konsesjonssøknaden beskriver at det er sannsynlig at både laks og ørret gyter i de nedre 30 meterne av Villsbekken. NORCE har publisert rapport nr. 505 med habitatkartlegging av Villsbekken og Sauarbekken gjennomført i 2023. Rapporten viser at det i tillegg til gyteområde i de nederste 30 meterne av Villsbekken er anadrom strekning helt opp til Vindskartjørna, men med et vannføringsavhengig/temporært vandringshinder ca. 300 meter oppstrøms Eikesvatnet. Det er ikke påvist anadrom fisk i Vindskartjørna.

Figur 13. Hentet fra «Konsekvenser for naturmangfold ved etablering av North Sea Energypark, Ecofact rapport 781, vedlagt konsesjonssøknaden. Forekomster av sårbare arter og områder i vannforekomstene i influensområdet. Planområdet 2 er avgrenset med rød strek.

Det er observert ørret i Vindskartjøna og Fiskelaustjøna. Vindskartjøna er ikke kartlagt, utover NORCE sin habitatkartlegging av Villsbekken. Under NVEs befaring den 11.06.2024 ble det også observert flere fisk i Villsbekken 150 meter nedstrøms Fiskelaustjøna. Kartlegging av amfibier og bunndyr i tjern 1 og 2 i forbindelse med konsesjonssøknaden (Ecofact, mai 2023) viste at det er frosk og ellers vanlig bunndyrfauna i disse tjernene. Ved igjenfylling av Vindskartjøna med øvre bekkeløp og de to tjernene vil alt liv og hele vassdragsmiljøet i denne delen av vassdraget gå tapt.

I bekkesystemet fra tjern 1 og 2 er de viktigste verdiene for biologisk mangfold registrert utenfor området som direkte påvirkes av de omsøkte planene. Fra Ljostjønn og ned til Eikesvatnet er det registrert ål, elvemusling, laks og ørret. I konsesjonssøknaden beskrives det at all avrenning fra anleggsområdet og det ferdig utbygde området skal gå i overvannsløsningen til Villsbekken. Nedbørfeltet til Ljostjønn blir derfor mindre hvis tjern 1 og 2 fylles igjen. NVE vurderer at tjernene utgjør en liten andel av dette nedbørfeltet og at Kjertåstjøna og Blanketjønn kan være med på å dempe konsekvensen av redusert nedbørfelt på hydrologi, næringstilgang og for eventuell partikkelforurensning under anleggsfasen for de viktige leve- og oppvekstområdene nedstrøms.

Søker har vurdert at Villsbekken kan bli vesentlig påvirket av partikkelforurensning i anleggsfasen og at det er risiko for at gyte- og oppvekstområdet i nedre del av Villsbekken tilslammes. Det er planlagt overvåkning, før- og etterundersøkelser og opprydning i vannområder nedstrøms tiltaksområdet som avbøtende tiltak mot forurensning. Søker vurderer at Villsbekken utgjør en så begrenset lokalitet for anadrom fisk i Bjerkreimsvassdraget at forringelse av Villsbekken ikke vil gi virkninger på bestandsnivå.

NVE vurderer også at Villsbekken ikke alene er en avgjørende lokalitet for anadrom fisk i Bjerkreimsvassdraget som helhet, men at spesielt nedre del av bekken like fullt er et gyte- og oppvekstområde som kan bli vesentlig forringet eller ødelagt. Anleggsfasen vil medføre omfattende arbeid over mange år. Å erstatte dagens naturlige vassdrag og myr med et system for håndtering av overvann vil ødelegge vassdraget og artene som lever i Vindskartjørna, tjern 1 og tjern 2. Igjenfylling av vannene og påkobling av overvannssystem til Villsbekken vil etter NVEs syn også gi negativ påvirkning på hydrologi, vannkvalitet, bunndyrproduksjon og leveområder for fisk i områdene nedstrøms tiltaksområdet.

Variasjon i størrelse på gytebekker er viktig for å ivareta en variert og robust bestand, derfor kan små gytebekker også være viktige for å ivareta bestandene med sjørørret og laks i nasjonale laksevassdrag. Utbyggingen vil foregå over en lenger periode, påvirke vannføring i Villsbekken og med stor sannsynlighet medføre partikkeltransport til nedenforliggende vann.

NVE vurderer at de omsøkte vassdragsanleggene og -tiltakene i forbindelse med etableringen av NSEP vil ha negative konsekvenser for sårbare naturtyper og arter som er representert ved Hetlandskogen og omtalt som verneverdier i Bjerkreimsvassdraget. Det gjelder spesielt den utvalgte naturtypen kystlynghei, rovfugler og anadrom fisk. For hver av disse artene som helhet er ikke Hetlandskogen en avgjørende lokalitet, men tiltaksområdet representerer like fullt naturmangfold som er lagt til grunn for at biologisk mangfold er gitt meget stor verneverdi ved vern av Bjerkreimsvassdraget.

1.1.4 Verneverdier knyttet til geologisk mangfold og landskapsbilde/landformer

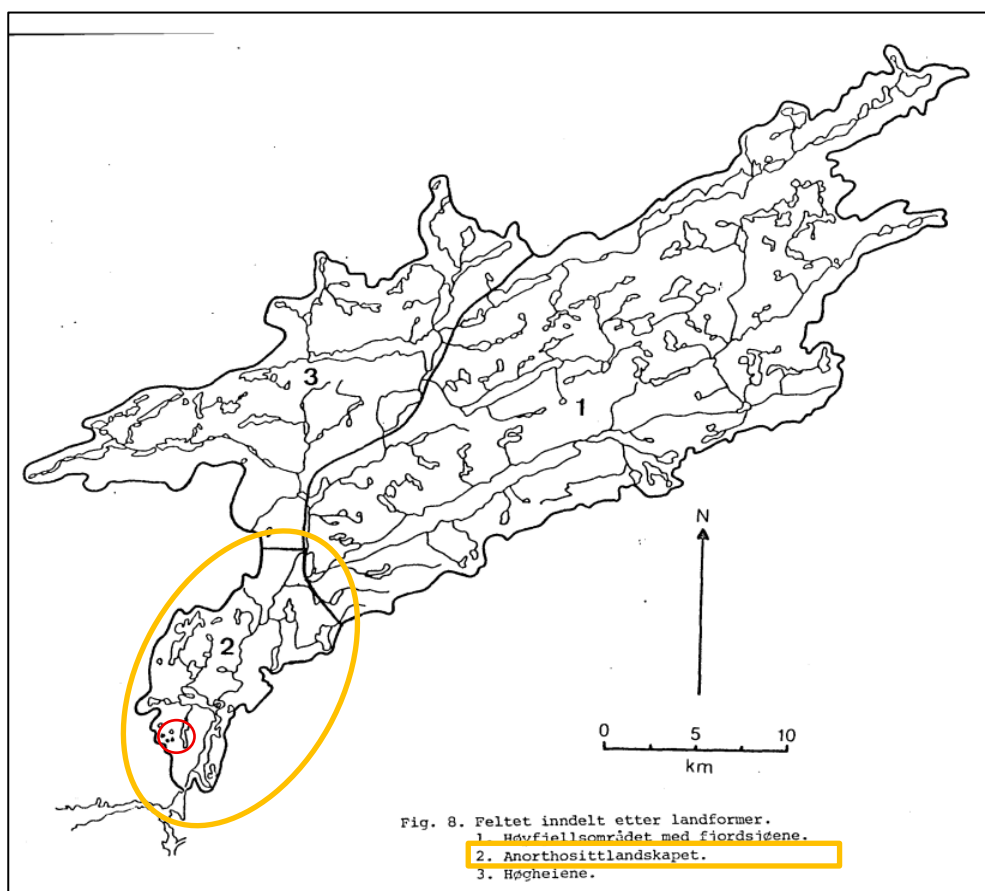
Verneplanene for vassdrag har lagt vekt på å verne et utvalg av vassdrag som representerer geologi med ulike tidspunkt for dannelse, regional fordeling, og å verne et utvalg av former og avsetninger der dannelsen er avsluttet, samt der det fortsatt er aktive prosesser. Geologi i nedbørfeltet er knyttet til vassdraget ved at nedbørfeltet danner et sammenhengende system der alle prosessene i feltet er avhengige av hverandre. Berggrunnen og utforming av landskapet påvirker vannhusholdningen og landformingen med erosjon, transport og akkumulasjon så vel som utforming av plante- og dyrelivet. Et inngrep i en del av systemet gir endringer i andre deler av systemet på vannkvalitet, grunnvann, erosjons- og sedimentasjonsprosesser, løpsforhold, løpsmønstre, flomfrekvens, isforhold og lokalklimatiske forhold.

Rapporten *Bjerkreimsvassdraget – en oversikt over de geofaglige forhold* fra Kontaktutvalget for vassdragsregulering 1982 beskriver hvilke verdier som har gitt geologisk mangfold meget stor verneverdi i Bjerkreimsvassdraget. Bjerkreimsvassdraget representerer samlet sett i hovedsak tre landformtyper, der en av de er anortositlandskapet sør i vassdraget ved Hetlandskogen. I rapporten er dette landskapet beskrevet som jevnhøyt, småkupert, knudrete med bart berg og ustrukturert terreng der løsmateriale bare ligger i forsenkningene.

Den faglige verdien og kvaliteten i vernesammenheng er gitt fordi vi ikke har noen liknende landskapstype ellers i landet. Det er skrevet at dette unike området derfor bør holdes mest mulig intakt, og at de aktive prosessene må kunne foregå mest mulig uforstyrret.

Dalane anortositlandschap er trukket frem som et verdifullt landskap i flere sammenhenger også i dag. I Temakart Rogaland berører området for NSEP to registreringer av verdifullt landskap innenfor Dalane anortositlandschap som er kartlagt av Rogaland Fylkeskommune. Det ene er *Bjerkreimselva med Ytre Vinjavatn-Eikjevatnet-Fotlandsvatnet* som er registrert som nasjonalt viktig landskap tilknyttet Bjerkreimselva. Den andre er *Ognadalen* som er registrert som regionalt viktig landskap. Det er omtalt at disse avgrensningene i kart ikke er absolutte, men må betraktes som en måte å avgrense registreringene på. Anortositlandschapet og geologien ved Hetlandskogen er i tillegg verdsatt gjennom Rogaland anortositprovins/Egersundfeltet, som er etablert som en UNESCO Global Geopark, der Gløppedalsura og St. Olavsormen er blant lokalitetene som trekkes frem fra Bjerkreimsvassdraget.

Figur 14: Hentet fra rapporten *Bjerkreimsvassdraget* – en oversikt over de geofaglige forhold. Gul markering viser utbredelsen av anortositlandschapet innenfor Bjerkreimsvassdraget. Rød markering i figuren viser omtrentlig omriss av planområdet for NSEP ved Hetlandskogen.

Tiltaksområdet for NSEP dekker et areal på 2,7 km² og vil grovt regnet utgjøre omtrent 3-4 % av anortositlandschapet i Bjerkreimsvassdraget (ca. 74 km²). Av hele nedbørfeltet til Bjerkreimsvassdraget (704 km²) utgjør dette området ikke en stor del, slik konsesjonssøknaden argumenterer for. Området utgjør heller ikke en stor del av hele Egersundkomplekset der anortositlandschapet er vanlig. Konsesjonssøknaden og konsekvensvurderingene for reguleringsplanen til NSEP viser til vurderinger av at tiltaket får stor negativ konsekvens for landskapsbildet med etablering av store, dominerende bygg som vil bryte opp og danne barrierer i landskapet.

For anortositlandschapet i Bjerkreimsvassdraget vurderer NVE at igjenfylling av vann og planering av området vil gi en stor negativ og irreversibel påvirkning på landskapet og det geologiske

mangfoldet som verneverdi. Endringene i landskapet fører igjen til endringer i vannhusholdningen i tiltaksområdet, dette er planlagt erstattet av et overvannssystem. Overvannssystemet vil endre fordelingen av vann i de ulike delnedbørfeltene i og utenfor tiltaksområdet ved at alt vannet ledes til Villsbekken. Vassdragsdynamikken i nedbørfeltet vil også påvirkes ved at det småkuperte landskapet med myr, tjern og bekker erstattes av et industriområde med tette flater og et overvannssystem.

1.1.5 Verneverdier knyttet til kulturminner

Øst for Vindskartjørna er det et automatisk fredet gårdsanlegg med kulturminne-ID 65475, bestående av to hustufter, 6 gravhauger, et gardfar(steingjerde) og dyrkningsflate fra jernalder. Dette har i reguleringsplanen for NSEP fått vernesone H570 (bevaring av kulturmiljø) og H730 (båndlegging av kulturmiljø), og arealformål LNFR. Ved planlagt ny innkjøring til Hetlandskogen er det også kartlagt et automatisk fredet kulturminne med ID 276712, markert som bosetningsaktivitetsområde. Til dette kulturminnet er det laget reguleringsbestemmelser om at det skal gjennomføres arkeologisk utgraving før utbygging.

Vernegrunnlaget (NOU 1983:43 om kulturminner og vassdragsvern) beskriver at disse kulturminnene representerer en del av de hele 40 kjente gårdsanleggene i Bjerkreimsvassdraget, der minst 19 har vært bosatt i jernalderen og 4 eller flere i mellomalderen.

NVE vurderer at planen i liten grad påvirker verneverdier knyttet til kulturmiljø og kulturminner. Kulturmiljøet øst for Vindskartjørna er skjermet av en sikringssone fastsatt i reguleringsplan, og det er lagt opp til å bevare deler av knaus mellom kulturmiljøet og industriområdet slik at kulturmiljøet visuelt forstyrres i liten grad. Det er ikke visualisert siktlinjer fra kulturmiljøet i konsesjonssøknaden eller reguleringsplanen. Konsesjonssøknaden beskriver at tiltaket ikke vil bryte eller hindre siktlinjer til elementer som er viktige for oppfattelsen av kulturmiljøet og vi legger til grunn at dette kan innfris.

1.1.6 Verneverdier knyttet til friluftsliv og brukerinteresser

I temarapport for friluftsliv og vassdragsvern NOU 1983:45 er Hetlandskogen med vassdrag og innsjøer markert i kart som viktig friluftsområde, og omtalt som prioritert i offentlig plansammenheng. Det er beskrevet at det drives forholdsvis mye jakt nær Eikevatnet og Røyslandsvatnet. Bjerkreimsvassdraget er i vernegrunnlaget vurdert å ha stor verdi som viltbiologisk typeområde, med stor verdi som produksjonsområde for vilt og meget stor verdi som jaktområde. I temarapporten Vilt og ferskvannsfisk NOU 1983:44 er Hetlandskogen registrert som helårsområde for hjortedyr som elg og rådyr, og trekkvei for rådyr.

Når det gjelder innlandsfiske er områdene ved Hetlandskogen markert med liten utnyttelse i vernegrunnlaget. Det beskrives at området er tidligere sterkt berørt av forsuring i nordlige deler. Det har pågått arbeid over flere år med kalking, og vassdraget har et stort antall vann som fortsatt har fisk og mange av dem har røye i tillegg til ørret. Med hensyn til fisk ble vassdraget vurdert til middels egnet som typevassdrag. Men at det hadde et stort produksjonspotensial for fisk dersom forsuring og vandringshinder ikke står i veien.

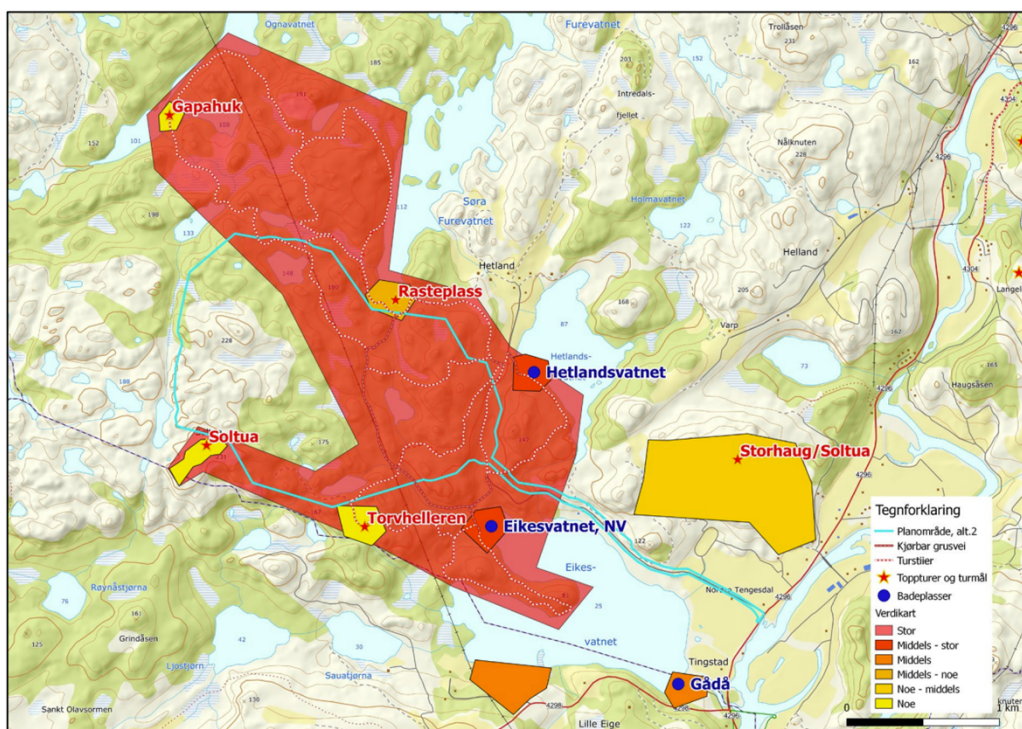
Laksefisket i Bjerkreimsvassdraget er vurdert til høy lokal, regional og nasjonal verdi. Bjerkreimsvassdraget har i tillegg status som nasjonalt laksevassdrag.

Hetlandskogen er fortsatt et område brukt til friluftsliv, med fotturer på sti og skogsbilvei gjennom området som er merket med kart og skilt. Ved Eikevatnet er det en opparbeidet badeplass som er mye brukt, og det er ellers flere mye brukte badeplasser i vassdraget. Hetlandskogen mot

Ognadalen er i dag markert på Temakart Rogaland som et friluftsområde med regional verdi. Hetlandskogen er også markert i Temakart Rogaland som kjerneområde for den tidligste etablerte elgstammen i kommunen. Det ble meddelt på NVEs befaring at området brukes noe til jakt.

Langvarig anleggsarbeid og det ferdige anlegget kan gjøre noen av fotrutene og rasteplassene tilknyttet vannene rundt Hetlandskogen og badeplassen ved Eikesvatnet mindre attraktive eller utilgjengelige, i tillegg til at nedbygging av området gjør det utilgjengelig for vilt og jakt. NVE vurderer at de omsøkte vassdragsanleggene og -iltakene som omfattes av planen for NSEP vil påvirke lokalt/regionalt friluftsliv og brukerinteresser, men at friluftsliv som verneverdi ved Hetlandskogen er mindre markert.

Figur 15: Verdikart for friluftsliv, hentet fra konsekvensutredning for etablering av North Sea Energy Parks, Ecofactrapport 801.

Vurdering av alternative løsninger

I forarbeidene til vannressursloven (Ot.prp. nr. 39 (1998-99) s. 351) åpnes det for at konsesjon til et nytt anlegg i verna vassdrag i noen tilfeller likevel kan gis. Bestemmelsen omtales slik: «Ved det endelige forvaltningsskjønn om konsesjon skal gis må det legges vekt på om det finnes alternative løsninger som ikke berører vassdraget i det hele tatt. Nye damanlegg i et vernet vassdrag kan normalt ikke tillates, men det kan stille seg annerledes med en mindre dam i en del av vassdraget hvor verneverdiene er mindre markert».

NVE mener som et generelt utgangspunkt at store områder tilrettelagt for kraftintensiv industri bør være mulig å etablere i området uten at det berører vassdrag generelt og verneverdier i Bjerkreimsvassdraget spesielt. Denne industritypen er i utgangspunktet tilknyttet arealinngrep på land, og ikke direkte avhengig av vassdragsinngrep.

Regionalplan for grønn industri i Rogaland legger også vekt på å unngå nedbygging av naturområder, våtmark og myr, prioritere gjenbruk av grå arealer og restaurering av natur dersom det er behov for nedbygging. For planene ved Hetlandskogen har tiltakshaver allerede vist,

gjennom oppdaterte versjoner av søknaden, at det har vært mulig å tilpasse tiltaket slik at de i mindre grad berører vassdraget enn det som opprinnelig var planlagt. Men NVE vurderer at tilpasningen ikke i stor nok grad utgjør et alternativ som ivaretar vassdraget i tilstrekkelig grad eller har nødvendig tilknytning til vann, og at det finnes andre alternativ til kraftintensiv industripark som ikke berører vassdraget i det hele tatt. Dette kan etter NVEs syn oppnås med å velge en annen lokalisering enn Hetlandskogen eller lavere grad av arealutnyttelse.

Overvannsanlegget som er planlagt skal erstatte et lite nedbørfelt og vil ha liten vannføring. På den måten kan tiltaket vurderes som et mindre anlegg. Men anlegget vil totalt sett ha stor utstrekning utover selve vannstrengen, og endre de hydrologiske forholdene i hele området innenfor tiltaksområdet og kan gi virkninger utenfor tiltaksområdet. Tiltaket er ikke knyttet til hovedelva, men vernet gjelder hele nedbørfeltet og omfatter alle deler av vassdraget inkludert bekker og tjern. NVE vurderer at anlegget er planlagt i en del av vassdraget og nedbørfeltet som representerer markerte verneverdier i Bjerkreimsvassdraget, spesielt knyttet til biologisk og geologisk mangfold.

Vi vurderer at kriteriet om at et mindre anlegg kan tillates i en del av vassdraget der verneverdiene er mindre markert, ikke er oppfylt for NSEP ved Hetlandskogen.

Forholdet til høringsuttalelser

Bjerkreim kommune skriver i sin høringsuttalelse at det er uheldig at spørsmålet om konsesjon ikke ble avklart på reguleringsplannivå. NVE gav i vår uttalelse til reguleringsplanen et faglig råd om å bevare vassdraget og påpekte samtidig at tiltaket ikke var tilstrekkelig belyst til å avklare spørsmålet om konsesjon etter vannressursloven. NVE mener derfor at kommunen burde vært klar over at det kunne bli behov for søknad om konsesjon etter vannressursloven, spesielt gitt at NVE i uttalelsen har pekt på at Bjerkreim kommunes egne kommuneplanbestemmelser for Hetlandskogen ikke tillater inngrep i det vernede vassdraget, samt at konsekvensutredningen viste at tiltaket ville gi noe forringelse av vassdragets verneverdi.

Vannressursloven åpner for samordning av konsesjonspliktige tiltak dersom saksbehandlingen kan tilfredsstille alle de aktuelle hensyn som vannressursloven skal ivareta, slik at det ikke er behov for å stille ytterligere vilkår gjennom konsesjon. NVE har uttalt at reguleringsplanen for NSEP ikke ivaretar vassdraget, blant annet med hensyn på virkninger for vassdragsvernet og mener derfor at reguleringsplanen ikke kan erstatte konsesjon i dette tilfellet. Der en vedtatt reguleringsplan ikke kan samordnes, gjelder vannressursloven ved siden av plan- og bygningsloven. Tiltak som kan føre til nevneverdig skade og ulempe for vassdraget må da ha konsesjon, i tillegg til vedtatt reguleringsplan. Da det ble klart for NVE at Bjerkreim kommune og NSEP AS ville gå videre med reguleringsplanen slik den ble vedtatt, sendte NVE et brev til Bjerkreim kommune datert 16.03.2023 for å minne om at vassdragstiltak ikke var avklart etter vannressursloven og at det var nødvendig å søke om konsesjon.

Før vi mottok den endelige konsesjonssøknaden har NVE hatt flere møter med kommunen og Vial. NVE har forklart at det ikke kan forventes at det gis konsesjon til igjenfylling av vann i verna vassdrag, og anbefalt at planene justeres slik at de ikke innebærer igjenfylling av vann. NVE har gjort en reell vurdering av søknaden opp mot påvirkning på vernegrunnlaget og har derfor ikke avslått søknaden direkte slik vannressursloven § 35 nr. 8 åpner for. At Børildstjørna er tatt ut av planen gir ikke en positiv effekt for vernegrunnlaget. Det gir planen en totalt sett mindre negativ påvirkning, men vil likevel gi en negativ virkning for de vannene som fortsatt er planlagt fylt igjen.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon om tiltakets virkninger for

verneverdiene. Grunnet avslaget av hensyn til verneverdiene jf. vrl § 35 nr. 5 er ikke disse drøftet her.

Oppsummering

Det er registrerte sårbare biologiske verdier innenfor planområdet som er knyttet opp mot vernegrunnlaget og verneverdiene for Bjerkreimsvassdraget. Innenfor en betydelig del av tiltaksområdet er den utvalgte naturtypen kystlynghei (UN). Det er registrert den rødlistede arten klokkesøte, rovfugler bruker området aktivt og bekkesystemet tilknyttet tiltaksområdet har registrert laks, sjøørret, ål (EN) og elvemusling (VU). For anortosittlandskapet i Bjerkreimsvassdraget vurderer NVE at igjenfylling av tre vann og planering av et større område vil gi en stor negativ og irreversibel påvirkning på landskapet og det geologiske mangfoldet som verneverdi. De planlagte tiltakene og anleggene vil forringe den naturlige vannføringsdynamikken i bekkesystemene ved at vann og vassdrag erstattes med et regulert overvannsanlegg.

Det er to automatisk fredede kulturminnelokaliteter innenfor planområdet som knyttes opp mot vernegrunnlaget for Bjerkreimsvassdraget. Det er satt av hensynssoner for å ivareta lokalitetene, og det er etter NVEs syn mulig å gjennomføre utbyggingen slik at den ikke vil bryte siktlinjer som er viktige for oppfattelsen av kulturmiljøet.

NVE vurderer at de omsøkte vassdragsanleggene og -tiltakene som er en del av planen for NSEP, vil påvirke regionalt friluftsliv og brukerinteresser, men at friluftsliv som verneverdi ved Hetlandskogen er mindre markert og derfor vil bli påvirket i liten grad.

NVE vurderer at de omsøkte vassdragsanleggene- og -tiltakene som en følge av etablering av NSEP, påvirker verneverdiene lagt til grunn for vernet av Bjerkreimsvassdraget negativt. Spesielt vurderer vi at de omsøkte vassdragsanleggene og -tiltakene som er en del av planen for etableringen av NSEP, vil være i strid med verneverdiene knyttet til biologisk og geologisk mangfold. På denne bakgrunn mener NVE at hensynet til verneverdiene for Bjerkreimsvassdraget taler imot at det kan gis konsesjon til det omsøkte etter vannressursloven, jf. vrl. § 35 nr. 5 og § 8.

NVEs konklusjon

Tiltaksområdet til North Sea Energy Park ligger i nedbørfeltet til Bjerkreimsvassdraget som er varig vernet gjennom supplering av verneplan for vassdrag vedtatt i 2005. NVE vurderer at etablering av NSEP innebærer at det etableres et anlegg i vassdraget og at anlegget vil komme i konflikt med verneverdiene i Bjerkreimsvassdraget.

Igjenfylling av vann og landskapsendringer som nødvendiggjør etablering av overvannsanlegg i tiltaksområdet vil føre til irreversibel ødeleggelse av de aktuelle delene av vassdraget, og av deler av anortosittlandskapet som representerer verneverdier tilknyttet geologisk mangfold, friluftsliv og landskapsbilde for Bjerkreimsvassdraget. Anlegget vil i tillegg forringe en kystlyngheilokalitet og Hetlandskogens funksjon for rovfugler, som er verneverdier knyttet til biologisk mangfold. Anlegget vil også endre den naturlige vannføringsdynamikken i og utenfor området og kan forringe leve- og oppvekstområder for laks i et nasjonalt laksevassdrag.

I tillegg til virkningene for hver enkelt verneverdi, vurderer NVE at å fylle igjen hele vann og tjern vanskelig kan tilpasses på en slik måte at det ikke taler imot hensynet til vern av vassdraget som helhet og de generelle verneverdiene for vassdraget.

Hensynet til verneverdiene er avgjørende for vedtaket vårt. Konsesjon kan ikke gis der hvor det omsøkte vassdragsanlegget og -tiltaket vil være direkte i strid med verneverdiene i vassdraget, jf. vannressursloven § 35 nr. 5.

Etter en helhetsvurdering av søknaden og de foreliggende høringsuttalelsene, mener NVE at hensynet til verneverdiene i Bjerkreimsvassdraget taler imot at det kan gis konsesjon etter vannressursloven til de omsøkte vassdragsanleggene og -tiltakene som er en del av det planlagte tiltaket North Sea Energy Park ved Hetlandskogen. NVE viser her til vannressursloven § 35 nr. 5, jf. vannressursloven § 8.